ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АКБАШ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
(IV чакырылыш)

IV чакырылышның чираттан тыш утырышы
КАРАРЫ

№ 7 Акбаш ав. 22.04. 2025 ел

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт турында Нигезләмәне раслау хакында

2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон, 2007 елның 2 мартындагы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы 25-ФЗ санлы Федераль закон, 2008 елның 25 декабрендәге «Коррупциягә каршы көрәш турында»гы 273-ФЗ санлы Федераль закон, 2004 елның 28 июлендәге «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы законы, 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ санлы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә, Татарстан Республикасы, Ютазы муниципаль районы, “Акбаш авыл җирлеге” муниципаль берәмлек Уставына таянып, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Акбаш авыл җирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт турында кушымта итеп бирелә торган нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Акбаш авыл җирлеге Советының 2023 елның 1 мартындагы «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Дымтамак авыл җирлегендә муниципаль хезмәт турында Нигезләмәне раслау хакында»гы 2 санлы карарын (Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Акбаш авыл җирлеге Советының 2023 елның 24 июлендәге 12 санлы, 2023 елның 28 ноябрендәге 35 санлы, 2024 елның 26 апрелендәге 5 санлы, 2024 елның 23 октябрендәге 19 санлы, 2024 елның 26 декабрендәге 30 санлы карарлары редакциясендә) үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында рәсми бастырып чыгару юлы белән рәсми рәвештә халыкка җиткерергә (https://pravo.tatarstan.ru Элемтә, мәгълүмат технологияләре һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт (Роскомнадзор) тарафыннан 2013 елның 17 декабрендә бирелгән ЭЛ ФС77-60244 санлы массакүләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык) һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының «Рәсми Татарстан» бердәм порталындагы «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адресы буенча урнаштырырга: http://jutaza.tatarstan.ru/.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы
Акбаш авыл җирлеге башлыгы И.Р.Сәхибуллина

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Акбаш авыл җирлеге Советының 2025 елның “22”апрелендәге 7 санлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Муниципаль хезмәт

Муниципаль хезмәт-гражданнарның хезмәт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган һөнәри эшчәнлек.

Муниципаль хезмәткәр өчен яллаучы булып муниципаль берәмлек санала, аның исеменнән яллаучы вәкаләтләрен яллаучы вәкиле (эш бирүче) башкара.

Яллаучының (эш бирүченең) вәкиле муниципаль берәмлек башлыгы, җирле үзидарә органы җитәкчесе яисә яллаучының (эш бирүченең) вәкиле вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле башка зат булырга мөмкин.

1.2. Муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре.

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен Россия Федерациясе Конституциясе, 2007 елның 2 мартындагы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы 25-ФЗ санлы Федераль закон һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлекләр уставлары, гражданнар җыеннарында кабул ителгән карарлар һәм башка муниципаль хокукый актлар билгели.

Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләре булган хезмәт законнарының гамәлдә булуы кагыла.

1.3. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора:

1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;

2) Россия Федерациясенең дәүләт телен белүче гражданнарның муниципаль хезмәткә җенесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга бәйсез рәвештә бертигез керү мөмкинлеге һәм аның яшәү шартлары;

3) муниципаль хезмәткәрләрнең профессиональлеге һәм компетентлыгы;

4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы.;

5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеге;

6) иҗтимагый берләшмәләр һәм гражданнар белән үзара хезмәттәшлек;

7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләрнең бердәмлеге, шулай ук муниципаль хезмәтне узганда тарихи һәм башка җирле традицияләрне исәпкә алу;

8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль яклангалыгы;

9) муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаи бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыгы;

10) муниципаль хезмәтнең партиясезлеге.

1.4. Муниципаль хезмәт һәм дәүләт граждан хезмәтенең үзара бәйләнеше

Муниципаль хезмәтнең һәм Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәтенең (алга таба - дәүләт граждан хезмәте) үзара бәйләнеше:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын биләү өчен төп квалификация таләпләренең бердәмлеге;

2) муниципаль хезмәтне һәм дәүләт граждан хезмәтен узганда чикләүләрнең һәм йөкләмәләрнең бердәмлеге;

3) муниципаль һәм граждан хезмәте өчен кадрлар әзерләүгә һәм өстәмә һөнәри белем алуга карата таләпләрнең бердәмлеге;

4) дәүләт граждан хезмәте стажын исәпләгәндә муниципаль хезмәт стажын исәпкә алу һәм муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә дәүләт граждан хезмәте стажын исәпкә алу;

5) муниципаль хезмәткәрләрнең һәм дәүләт граждан хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләүнең төп шартлары һәм социаль гарантияләре нисбәте;

6) муниципаль хезмәт үткән гражданнарны һәм дәүләт граждан хезмәте үткән гражданнарны, шулай ук туендыручысын югалткан очракта аларның гаилә әгъзаларын дәүләт пенсия белән тәэмин итүнең төп шартларына туры килүгә.

2. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

2.1. Муниципаль хезмәт вазыйфалары, муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры

2.1.1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы-муниципаль берәмлек уставы нигезендә төзелә торган җирле үзидарә органнарындагы вазыйфалар, җирле үзидарә органының яисә муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү буенча билгеләнгән бурычлар даирәсе булган вазыйфалар.

2.1.2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2.1.3. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры муниципаль хезмәт вазыйфаларының җирле үзидарә органнары, вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча классификацияләнгән исемлекләреннән гыйбарәт.

2.1.4. Җирле үзидарә органнарының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда муниципаль хезмәт вазыйфаларының Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган исемнәре кулланыла.

2.1.5. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының икеләтә атамасы, әгәр:

1) җирле үзидарә органы җитәкчесе урынбасары әлеге органның структур бүлекчәсе җитәкчесе була;

2) җирле үзидарә органының структур бүлекчәсе җитәкчесе урынбасары әлеге органның структур бүлекчәсендәге бүлекчә җитәкчесе була.

2.1.6. Җирле үзидарәнең башка органы (башка структур бүлекчә) җитәкчесе вазыйфасы исеме муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2.2. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының классификациясе, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының нисбәте

2.2.1. Муниципаль хезмәт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленәләр:

1) муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары;

2) муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары;

3) муниципаль хезмәтнең әйдәүче вазыйфалары;

4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары;

5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2.2.2. Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәтеннән күрсәтелгән вазыйфаларның Татарстан Республикасы муниципаль хезмәтенең һәм дәүләт граждан хезмәтенең тиешле вазыйфаларына куела торган квалификация таләпләренә бәйле рәвештә туры килүе аңлашыла.

2.2.3. Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнде.

2.3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

2.3.1. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен һөнәри белем дәрәҗәсенә, муниципаль хезмәт яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына, вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә, шулай ук яллаучы (эш бирүче) вәкиленең тиешле карары булганда - белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләренә туры килү таләп ителә.

2.3.2. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кирәкле һөнәри белем дәрәҗәсенә, муниципаль хезмәттәге эш стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата квалификация таләпләре муниципаль хокукый актлар белән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән үрнәк квалификация таләпләре нигезендә билгеләнә. Вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә квалификация таләпләре муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкцияләре белән анық һөнәри хезмәт эшчәнлеге өлкәсенә һәм төренә карап билгеләнә. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкцияләрендә шулай ук белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләре дә каралырга мөмкин.

2.3.3. Муниципаль хезмәт стажын билгеләгәндә дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларындагы һәм аларга тиңләштерелгән хәрби хезмәт вазыйфаларындагы һәм башка төр федераль дәүләт хезмәте вазыйфаларындагы эш стажы исәпкә алына.

2.3.4. Әгәр муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен кирәкле белгечлеккә, әзерлек юнәлешләренә квалификация таләпләре каралган булса, белгечлек буенча эш стажын, әзерлек юнәлешләрен исәпләгәндә әлеге стажга шул белгечлек буенча эш чорлары кертелә, әлеге әзерлек юнәлешенә граждан (муниципаль хезмәткәр) күрсәтелгән белгечлекләр, әзерлек юнәлеше буенча белем турында һәм (яисә) квалификация турында документ алганнан соң.

2.3.5. Әгәр муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясендә белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә квалификация таләпләре каралмаган булса, белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажын исәпләгәндә күрсәтелгән стажга гражданның (муниципаль хезмәткәрнең) шул дәрәҗәдәге һөнәри белем турында документ алганнан соң муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белем һәм күнекмәләр алынган эш чорлары кертелә., ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килә.

2.3.6. Контракт буенча билгеләнә торган муниципаль районның җирле администрациясе башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата кимендә биш ел идарә эшчәнлеге тәҗрибәсе булу өстәмә таләп булып тора. Идарә эшчәнлеге дигәндә әлеге өлештә оешма, дәүләт органы, Муниципаль орган җитәкчесе, җитәкчесе урынбасары вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре җитәкчеләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла. Контракт буенча билгеләнеп куела торган җирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга өстәмә таләпләр муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнергә мөмкин.

2.4. Муниципаль хезмәткәрләрнең класс чиннары.

2.4.1. Классны чиннар муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри әзерлек дәрәҗәсенең муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2.4.2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл җирлегендәге муниципаль хезмәткәрләргә Татарстан Республикасы кодексы нигезендә түбәндәге классны чиннар бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүче булып 1, 2 яисә 3 классны хакыйкый муниципаль киңәшче тора;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфаларын 1, 2 яисә 3 классны муниципаль киңәшче башкара;

муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфасын 1, 2 яисә 3 классны муниципаль хезмәт Киңәшчесе биләп тора;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүче булып муниципаль хезмәтнең 1, 2 яисә 3 классны референты тора;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфасын 1, 2 яисә 3 классны муниципаль хезмәт секретаре били.

2.4.3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә кертү Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.5. Муниципаль хезмәткәрләргә классы чиннар бирү һәм муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчергәндә һәм муниципаль хезмәттән азат ителгәндә аларны саклап калу тәртибе
2.5.1. Классы чиннар муниципаль хезмәткәрләргә, алдагы классы чинда булуның билгеләнгән дәвамлылыгын исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләгән вазыйфа нигезендә эзлекле рәвештә бирелә.
2.5.2. Классы чин беренчел яисә чираттагы булырга мөмкин.
2.5.3. Алга таба билгеле бер төркем муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнеп куела торган муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче классы классы чин бирелә.
2.5.4 Федераль дәүләт граждан хезмәте классы чины, дипломатик рангы, хәрби яисә махсус исеме, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының классы чины, муниципаль хезмәтнең квалификация разряды булган граждан муниципаль хезмәткә кергәндә, беренче классы чин аңа муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләгән вазыйфасы нигезендә бирелә.
2.5.5. Муниципаль хезмәткәргә классы чин бирү максатларында муниципаль хезмәтнең квалификация разрядлары һәм сыйныф чиннарының билгеләнгән нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең классы чиннарының һәм федераль дәүләт граждан хезмәтенең, Россия Федерациясенең башка субъектының дәүләт граждан хезмәтенең классы чиннарының нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәтенең классы чиннары, дипломатик ранглар, хәрби һәм махсус исемнәр нисбәте кулланыла.
2.5.6. Вазыйфаларның, классы чиннарның һәм квалификация разрядларының нисбәтен исәпкә алып, муниципаль хезмәтнең бирелә торган сыйныф чины федераль дәүләт граждан хезмәтенең, дипломатия рангына, хәрби яки махсус исемгә, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының классы чинына, муниципаль хезмәткәргә федераль дәүләт гражданлык хезмәтенең классы чиныннан, дипломатик рангтан, хәрби яисә махсус исемнән, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең классы чиныннан түбәнрәк булмаган классы чинга бирелә яисә Россия Федерациясенең башка субъекты, муниципаль хезмәтнең квалификация разряды, әмма муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә 1 нче классы чиннан югары түгел, анда биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы кирә.
2.5.7. Муниципаль хезмәткәргә киләсе чираттагы сыйныф чинында бирелгән очракта федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле классы чинында, дипломатик рангта, хәрби яисә махсус званиедә, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының классы чинында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.
2.5.8. Беренче классы чин муниципаль хезмәткәргә сынау уңышлы тәмамланганнан соң бирелә, ә сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгәннән соң өч айдан да иртәрәк түгел.
2.5.9. 2 нче һәм 3 нче классы муниципаль хезмәт секретареның һәм референтының класс чиннарында булуның минималь сроклары бер елны, 2 нче һәм 3 нче классы муниципаль хезмәт киңәшчесе һәм муниципаль киңәшче 2 нче һәм 3 нче сыйныфлар муниципаль советының киңәшчесен - ике елны, 2 нче һәм 3 нче сыйныфларның чын муниципаль киңәшчесен - бер елны тәшкил итә. Секретарьның, референтның, муниципаль хезмәт киңәшчесенең, муниципаль киңәшченең һәм чын муниципаль киңәшченең классы чиннарында булу сроклары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрне классы чиннарда арттыру аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтенең югарырак вазыйфаларына күчергәндә генә мөмкин.

2.5.10. Хәрби сыйныф чинында булу вакыты аны биргән көннән исәпләнә.

2.5.11. Муниципаль хезмәткәрләргә классы чиннар җирле үзидарәнең муниципаль берәмлек уставы яисә башка муниципаль хокукый акт белән шуңа вәкаләтле органы һәм (яисә)

вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры җитәкчесе тәкъдиме буенча бирелә.
2.5.12. Муниципаль хезмәткәргә классны чин бирү турында тәкъдимнәр кертү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлеге муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.
2.5.13. Муниципаль хезмәткәргә классны чин бирү турындагы карар, барлык кирәкле документлары белән җирле үзидарәнең органына яисә вазыйфаи затына сыйныф чиннары бирергә вәкаләтле органына яисә вазыйфаи затына сыйныф чинын бирү турындагы тәкъдим кертелгән көннән алып бер айдан да соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.
2.5.14. Муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчергәндә, шулай ук муниципаль хезмәттән куылганда муниципаль хезмәткәргә бирелгән классны чин сакланып кала. Муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләнгәндә, аңа бирелгән классны чин чираттагы классны чин билгеләнгән тәртиптә бирелгәнче саклана.
2.5.15. Муниципаль хезмәткәргә сыйныф чинын бирү турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшенә һәм хезмәт кенәгәсенә (булган очракта) кертелә.

2.6. Муниципаль хезмәтнең классны чинын саклау һәм азат итъ.

2.6.1. Хәрби сыйныф чины муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәттән азат ителгәндә (шул исәптән пенсиягә чыккач), шулай ук муниципаль хезмәткә яңадан кергәндә муниципаль хезмәткәрләргә сакланып кала.
2.6.2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләгәндә, аңа бирелгән классны чин билгеләнгән тәртиптә чираттагы классны чин бирелгәнче сакланып кала.
2.6.3. Хәрби классны чинны калдыру суд карары буенча федераль законнар нигезендә мөмкин.

3. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

3.1. Муниципаль хезмәткәр.

3.1.1. Муниципаль хезмәткәр булып федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә җирле бюджет акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата түләү өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы бурычларын үтәүче граждан тора.
3.1.2. Җирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник тәэмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләмиләр һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

3.2. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары.

3.2.1. Муниципаль хезмәткәр:
1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар, вазыйфаи бурычларны үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәттә алга китү шартлары белән танышу;
2) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар тәэмин итү;
3) хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты)нигезендә хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр;
4) Эш (хезмәт) вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү белән тәэмин ителә торган ял;
5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи бурычларны үтәү өчен, шулай ук җирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны алу;
6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашу;
7) муниципаль хокукый акт нигезендә җирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;
8) үзегезнең шәхси күрсәткечләрегезне яклау;

9) шәхси эшенә кертелгәнче үз эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлек турындагы бәяләмәләр һәм башка документлар белән танышу, шулай ук шәхси эшенә аның язма аңлатмаларын кушып бирү;
10) үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен Һөнәр берлекләре төзү хокукын да кертеп, берләшмә;
11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларны бозулар судына шикаять бирүне дә кертеп;
12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәэмин итү.
2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, мәнфәгатьләр конфликтына китермәсә һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында"Федераль законда башкасы каралмаган булса, яллаучы (эш бирүче) вәкиленә алдан язмача хәбәр итеп, бүтән түләүле эш башкарырга хокуклы.
3.3. Муниципаль хезмәткәрнең төп бурычлары.
3.3.1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:
1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль берәмлек Уставын һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәэмин итәргә;
2) вазыйфаи бурычларны вазыйфаи инструкция нигезендә башкару;
3) вазыйфаи бурычларны үтәгәндә расасына, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка хәлләргә бәйсез рәвештә кешенең һәм гражданның хокукларын, ирекген һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;
4) җирле үзидарә органында билгеләнгән эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, вазыйфаи инструкцияне, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;
5) вазыйфаи бурычларны тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация дәрәҗәсен хупларга;
6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрне, шулай ук вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне, шул исәптән гражданнарның хосусый тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яисә аларның намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләрне ачмаска;
7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән аңа вазыйфаи бурычларын үтәү өчен бирелгәннәрне дә сакларга;
8) үзе һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләрне билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;
9) чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын (подданныйлыгын) туктату турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) муниципаль хезмәткәргә бу хакта билгеле булган көнне, әмма Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын (подданныйлыгын) туктаткан көннән алып биш эш көненнән дә соңга калмыйча язма рәвештә хәбәр итәргә - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;
9.1) яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) чит дәүләт гражданлыгын (подданныйлыгын) алу йә яшәүгә рөхсәт алу яисә гражданның чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алу турында муниципаль хезмәткәргә бу хакта билгеле булган көнне, әмма чит дәүләт гражданлыгын (подданныйлыгын) алу йә яшәүгә рөхсәт алу яисә яшәүгә рөхсәт яисә башка документ алу көненнән соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча язма рәвештә хәбәр итәргә, чит дәүләт территориясендә даими яшәүгә хокукын раслый торган гражданның;
10) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, йөкләмәләрне үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфаи бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәвештә хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.
12) анкетадагы белешмәләргә аңа билгеле булган үзгәрешләр турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язма рәвештә хәбәр итәргә, моңа яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары буенча үзгәртелгән белешмәләр керми (алга таба - анкетадагы белешмәләр).
3.3.2. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хокуклы түгел. Муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз булган тиешле җитәкчедән йөкләмә алганда, муниципаль хезмәткәр, федераль законнарның һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, муниципаль хокукый актларның нигезләмәләрен күрсәтеп, йөкләмә биргән җитәкчегә язма рәвештә әлеге йөкләмәнең хокуксызлыгын нигезләүне тапшырырга тиеш, аларны үтәгәндә бозылырга мөмкин бу йөкләмәне. Җитәкче әлеге йөкләмәне язма рәвештә раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокуксыз йөкләмәне үтәгән очракта муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән җитәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы була.

3.4. Муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләр.

3.4.1. Граждан муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, ә муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәттә була алмый, әгәр:
1) аны закон көченә кергән суд карары белән хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;
2) аны законлы көченә кергән суд хөкеме буенча муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү мөмкинлеген бетерә торган җәзага хөкем итү;
3) граждан дәгъва кыла торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча яисә муниципаль Хезмәт муниципаль хезмәткәре биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү мондый белешмәләрдән файдалануга бәйле булса, дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган башка сер булып торган белешмәләргә рөхсәт рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту;
4) муниципаль хезмәткә керүгә яисә аны узуга комачаулык тудыра торган һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында"Федераль закон нигезендә медицина оешмасы бәяләмәсе белән расланган авыру булу;
5) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турыдан-туры буйсынуга яисә шушы вазыйфаи затка буйсынуга бәйле булса, җирле администрацияне җитәкләүче муниципаль берәмлек башлыгы белән яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турыдан-туры буйсынуга яисә контрольдә тотуга бәйле булса, муниципаль хезмәткәр белән якын туганлык яисә үзлек (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абыйлары, апалары, шулай ук ир белән хатынның һәм хатынның апалары, ата-аналары, балалары) аларның берсе икенчесенең контроле астында;
6) чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын (гражданлыгын) туктату;
7) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә гражданның чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу;
8) муниципаль хезмәткә кергәндә һәм (яисә) аны узу чорында муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә комачаулый торган чикләүләрнең, тыюларның һәм таләпләрнең үтәлүен раслый торган ялган документлар һәм (яисә) белә торып ялган белешмәләр тапшыру йә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә комачаулый торган чикләүләрнең, тыюларның һәм таләпләрнең үтәлмәвен таныклый торган документлар һәм (яисә) белә торып ялган белешмәләр тапшыру;
9) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда, 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы көрәш турында"гы 273-ФЗ санлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган белешмәләрне тапшырмау яисә муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр бирү;
9.1) керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшырмау;

10) аны чакырылыш комиссиясе бәяләмәсе нигезендә (контракт буенча хәрби хезмәт узган гражданнардан тыш) законлы нигезләре булмаган килеш чакырылыш буенча хәрби хезмәт узмаган дип таныганда - күрсәтелгән бәяләмәгә Россия Федерациясенең тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә шикаять белдерү өчен билгеләнгән срок тәмамланган көннән алып 10 ел дәвамында, ә әгәр күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Россия Федерациясенең тиешле субъектының чакырылыш комиссиясе карары күрсәтелгән бәяләмәгә карата гражданин шикаяте буенча судка шикаять бирелде, - күрсәтелгән Бәяләмәне һәм (яисә) Россия Федерациясе тиешле субъектының чакырылыш комиссиясе карарын гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикаяте буенча чыгарганда гражданның хокуклары бозылмаган дип танылган суд карары закон көченә кергән көннән алып 10 ел дәвамында;
11) аның чит ил агенты статусын алуы.
3.4.2. Граждан контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасына билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр Муниципаль берәмлек башлыгы белән якын туганлык яисә үзлек (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абыйлар, апалар, шулай ук абыйлар, апалар, ата-аналар, ир белән хатынның һәм балаларның ире белән хатынының балалары) булган очракта контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын башкара алмый.
3.4.3. Граждан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә - 65 яшькә җиткәннән соң муниципаль хезмәткә алына алмый.
3.4.4. Җирле үзидарә органы җитәкчесе булган муниципаль хезмәткәр, җирле үзидарә органы җитәкчесе урынбасары, мәнфәгатьләр конфликтын бетерү максатларында, алар тиешле вазыйфаны биләгән чорда әлеге җирле үзидарә органының сайланулы профсоюз органында муниципаль хезмәткәрләр мәнфәгатьләрен яклый алмый.
3.5. Муниципаль хезмәт белән бәйле тыюлар.
3.5.1. Муниципаль хезмәт узуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәргә тыела:
1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән очракта:
а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына йә Россия Федерациясе субъекты дәүләт вазыйфасына сайланган яисә билгеләп куелган, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләп куелган очракта;
б) муниципаль вазыйфага сайланганда яисә билгеләп куелганда;
в) һөнәри берлек органында, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органында түләүле сайланулы вазыйфага сайлану;
2) коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:
а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;
б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашудан тыш) вәкил рөхсәте белән түләүсез нигездә катнашу муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән тәртиптә алынган яллаучыны;
в) «Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы» Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;
г) оештыручысы (акционеры, катнашучысы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләргә (устав капиталындагы өлешләргә) идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә түләүсез нигездә бирү;
д) федераль законнарда каралган башка очраклар;
3) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә;

4) ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән йә, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, аңа турыдан-туры буйсынган яисә контрольдә тотылган җирле үзидарә органында ышанычлы яисә өченче затлар эшләре буенча вәкил булырга;
5) вазыйфаи хәлгә яисә вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) алырга. Беркетмә чараларына, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр тарафыннан алынган бүләкләр, Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль милек дип таныла һәм акт буенча муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән җирле үзидарә органына тапшырыла. Беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына яисә башка рәсми чарага бәйле рәвештә алган бүләген тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;
6) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән командировкаларга чыгарга, моңа җирле үзидарә органының башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, шулай ук чит дәүләтләрнең дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциягә карамаган оешмалары белән килешүе буенча үзара нигездә башкарыла торган командировкалардан тыш;
7) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда матди-техник, финанс һәм башка тәэмин итү чараларын, башка муниципаль мөлкәтне файдалану;
8) федераль законнар нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләрне яисә вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган хезмәт мәгълүматын муниципаль хезмәткә бәйле булмаган максатларда таратырга яисә файдаланырга;
9) әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, җирле үзидарә органы һәм аның җитәкчесе эшчәнлегенә карата, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларында да, гавами фикерләр, фикерләр һәм бәяләүләргә юл куярга;
10) муниципаль берәмлек башлыгының язма рөхсәтеннән башка чит дәүләтләрнең, халыкара оешмаларның, шулай ук сәяси партияләрнең, башка иҗтимагый берләшмәләрнең һәм дини берләшмәләрнең бүләкләрен, мактаулы һәм махсус исемнәрен (фәнни исемнәрдән тыш) алырга, әгәр аның вазыйфаи бурычларына күрсәтелгән оешмалар һәм берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлек керсә.;
11) сайлау алды агитациясе өчен, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазыйфаи нигезләмә өстенлекләреннән файдалану;
12) үз вазыйфаи хәленнән сәяси партияләр, дини һәм башка иҗтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләрендә файдаланырга, шулай ук күрсәтелгән берләшмәләргә муниципаль хезмәткәр сыйфатында мөнәсәбәтне ачыктан-ачык белдерергә;
13) җирле үзидарә органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси партияләр, дини һәм башка иҗтимагый берләшмәләр (һөнәр берлекләреннән, шулай ук ветераннар һәм иҗтимагый үзешчәнлекнең башка органнарыннан тыш) структураларын төзергә яисә күрсәтелгән структураларны төзүгә ярдәм итәргә;
14) хезмәт бәхәсен җайга салу максатларында вазыйфаи бурычларны үтәүне туктатырга;
15) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, чит ил коммерциягә карамаган хөкүмәткә карамаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә;
16) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, яллаучы (эш бирүче) вәкиленең язма рөхсәтеннән башка, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән финанслана торган түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә.
3.5.2. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр, укытучылык, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек

белән шөгыльләнергә хокуклы түгел. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбенә генә финанслана алмый. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яисә күзәтчелек советлары, чит ил коммерциягә карамаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә хокуклы түгел.
3.5.3. Муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң граждан вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә үзенә билгеле булган конфиденциаль характердагы белешмәләрне яисә хезмәт мәгълүматын оешмалар йә физик затлар мәнфәгатьләрендә фаш итәргә яисә файдаланырга хокуклы түгел.
3.5.4. Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән граждан муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң ике ел дәвамында, федераль законнарда каралган очракларда, хезмәт шартнамәсе шартларында оешмада вазыйфалар биләргә һәм (яисә) граждан-хокук шартнамәсе шартларында эш башкарырга хокуксыз, әгәр әлеге оешманың муниципаль (административ) идарәсенең аерым функцияләре вазыйфаи (хезмәт) функцияләренә кергән булса. муниципаль хезмәткәрнең бурычлары, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу буенча тиешле комиссиянең ризалыгыннан башка, бу Комиссия Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә бирелә.
3.6. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы.
3.6.1. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашудан тыш) (алга таба әлеге статьяда - коммерциягә карамаган оешма) әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә алынган яллаучы вәкиленең рөхсәте белән гамәлгә ашырыла.
3.6.2. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы мәнфәгатьләр конфликтына яки мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү мөмкинлегенә китермәскә тиеш.
3.6.3. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуга рөхсәт турында гаризасы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән рәвештә муниципаль хезмәткәрне яллаучы вәкиле исеменә язма рәвештә төзелә.
3.6.4. Гариза җирле үзидарә органының (алга таба - кадрлар хезмәте) кадрлар хезмәтенә (кадрлар эшен гамәлгә ашыру өчен җаваплы вазыйфаи затка) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә планлаштырылган катнашу башланганчы тапшырыла.
3.6.5. Гариза кергән көнне кадрлар хезмәте тарафыннан гаризаларны теркәү журналында теркәлә, ул муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән форма буенча алып барыла. Гаризаларны теркәү журналы битләренә кадрлар хезмәте яисә җирле үзидарә органы мөһере сугылган, тегелгән һәм беркетелгән булырга тиеш.
3.6.6. Гаризаны теркәү турында гаризаның теркәлү датасы, номеры, фамилиясе, инициаллары һәм әлеге гаризаны теркәгән кадрлар хезмәте затының вазыйфасы күрсәтелгән тамгалы күчермәсе муниципаль хезмәткәргә гаризаларны теркәү журналында имзасы куелып бирелә.
3.6.7. Кадрлар хезмәте гаризаны алдан карый һәм аңа муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу мөмкинлеге йә мөмкин булмавы турында дәлилләнгән бәяләмә әзерли (алга таба - дәлилләнгән бәяләмә).

Дәлилләнгән бәяләмә әзерләгәндә кадрлар хезмәте гариза биргән муниципаль хезмәткәр ризалыгы белән аның белән әңгәмә уздырырга һәм аннан язмача аңлатмалар алырга мөмкин.
3.6.8. Дәлилләнгән Бәяләмәдә:
1) коммерциягә карамаган оешмага карата кадрлар, оештыру-техник, финанс, матди-техник яисә башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү буенча муниципаль хезмәткәрнең вәкаләтләрен, шул исәптән әлеге коммерциягә карамаган оешма тарафыннан эшчәнлекнең билгеле бер төрен һәм (яисә) аерым гамәлләрне гамәлгә ашыруга рөхсәтләр бирүгә бәйле карарларны анализлау;
2) муниципаль хезмәткәрнең коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашкан очракта мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү мөмкинлеген анализлау.
3.6.9. Гариза һәм дәлилләнгән бәяләмә гариза теркәлгәннән соң җиде эш көне эчендә яллаучы вәкиленә җибәрелә.
3.6.10. Гаризаны һәм дәлилләнгән Бәяләмәне карау нәтиҗәләре буенча яллаучы вәкиле түбәндәге карарларның берсен чыгара:
1) муниципаль хезмәткәргә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуга рөхсәт бирергә;
2) муниципаль хезмәткәргә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуны рөхсәт итмәскә;
3) коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашкан очракта муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликты булу-булмавы мәсьәләсендә җирле үзидарә органында төзелгән хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә һәм мәнфәгатьләр конфликтларын җайга салуга карата таләпләрне үтәү комиссиясенә гариза һәм дәлилләнгән бәяләмә җибәрергә.
3.6.11. 3.6.10 пунктының 2 пунктчасында каралган карарны кабул итү өчен нигез булып муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашкан очракта мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү мөмкинлеге булуы тора.
3.6.12. 3.6.10 пунктының 3 пунктчасында каралган очракта, хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын җайга салу комиссиясе гаризаны һәм дәлилләнгән Бәяләмәне аларны яллаучы вәкиле күрсәтелгән комиссиягә җибәргән көннән алып җиде көн эчендә карый. Гаризаны һәм дәлилләнгән Бәяләмәне карау нәтиҗәләре буенча хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын җайга салу комиссиясе, коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашкан очракта, муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликты булу-булмавы турында йә булмавы турында Карар кабул итә.
3.6.13. Әлеге мадденең 3.6.12 пунктында каралган карар кабул ителгән көннән алып өч эш көне эчендә яллаучының вәкиле муниципаль хезмәткәргә коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуга рөхсәт бирү йә рөхсәт итмәү турында Карар кабул итә.
3.6.14. Кадрлар хезмәте 3.6.10 каралган карарларның берсен яллаучы вәкиле кабул иткән көннән алып өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә гаризаларны теркәү журналында муниципаль хезмәткәрнең имзасын куеп, яллаучы вәкиле кабул иткән карар турында язма рәвештә хәбәр итә йә муниципаль хезмәткәргә тапшыру турында хәбәр итү һәм бу хакта почта элемтәсе аша почта элемтәсе аша гаризаларны теркәү журналында.

3.6.15. Гариза, дәлилләнгән бәяләмә һәм гаризаны карау белән бәйле башка материаллар (алар булганда) муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшенә теркәп куела.
3.7. Муниципаль хезмәттә мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу.
3.7.1. Әлеге Нигезләмә максатларында «коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән «мәнфәгатьләр конфликты»төшенчәсе кулланыла.
3.7.2. Әлеге Нигезләмә максатларында «коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 10 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән «шәхси кызыксыну»төшенчәсе кулланыла.
3.7.3. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу мәнфәгатьләр конфликты ягы булган муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи яисә хезмәт хәлен үзгәртүдән, хәтта аны

билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи (хезмәт) бурычларын үтәүдән читләштерүдән һәм (яисә) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килүгә сәбәп булган файдадан баш тартудан гыйбарәт булырга мөмкин.
3.7.4. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче затның кыйммәтле кәгазьләргә (оешмаларның устав (җыелма) капиталларындагы катнашу өлешләренә, пайларга) ия булуы мәнфәгатьләр конфликтына китергән яисә китерергә мөмкин булган очракта, күрсәтелгән зат үзенә караган кыйммәтле кәгазьләрне (оешмаларның устав (җыелма) капиталларындагы катнашу өлешләрен, пайларны) Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә ышанычлы идарәгә тапшырырга тиеш.
3.7.5. Мәнфәгатьләр конфликты ягы булган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу чараларын күрмәве, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.
3.7.6. Муниципаль хезмәткәрдә мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксыну барлыкка килүе турында билгеле булган яллаучы (эш бирүче) вәкиле мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу буенча әлеге муниципаль хезмәткәрне, низагны җайга салу чорына муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасыннан читләштерүгә кадәр, аның өчен читләштерүнең барлык вакытына акчалата түләүне саклап калып, чаралар күрергә тиеш. муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы.
3.7.7. Үзенә буйсынган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксынуы, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу чаралары барлыкка килүе турында билгеле булган яллаучы вәкиле булып торучы муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттән азат ителүенә китерә торган хокук бозу булып тора, моңа федераль законнар белән.
3.7.8. Муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенең гомуми принципларын үтәвен һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салуны тәэмин итү өчен җирле үзидарә органында муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә һәм мәнфәгатьләр конфликтларын җайга салуга карата таләпләрне үтәү буенча комиссия (алга таба - Комиссия) төзелде.
3.7.9. Комиссия даими булмаган нигездә җирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә. Күрсәтелгән акт белән комиссиянең санлы һәм персональ составы, аның эш сроклары һәм тәртибе билгеләнә.
3.7.10. Комиссия составына яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм (яисә) ул вәкаләт биргән муниципаль хезмәткәрләр, шулай ук муниципаль хезмәткә бәйле мәсьәләләр буенча бәйсез эксперт-белгечләр сыйфатында шәхси белешмәләрне күрсәтмичә чакырыла торган фәнни, мәгариф һәм (яисә) башка оешмалар вәкилләре кертелә. Бәйсез экспертлар саны комиссия әгъзаларының гомуми саныннан кимендә дүрттән берен тәшкил итәргә тиеш.
3.7.11. Комиссия составы комиссия кабул иткән карарларга йогынты ясый алырлык мәнфәгатьләр конфликтлары килеп чыгу мөмкинлеген булдырмаслык итеп формалаштырыла.

3.8. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт тәртибенә таләпләр.

3.8.1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә бурычлы:
1) вазыйфаи бурычларны намус белән, югары һөнәри дәрәҗәдә башкару;
2) Барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга карата тигез, гадел мөнәсәбәтне тәэмин итәргә, нинди дә булса иҗтимагый яисә дини берләшмәләргә, һөнәри яисә социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм гражданнарга карата тискәре карашка юл куймаска;
3) вазыйфаи бурычларны намус белән үтәүгә комачаулый торган нинди дә булса шәхси, мөлкәти (финанс) һәм башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйле гамәлләр кылмаска;
4) сәяси партияләр, башка иҗтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарларының үз һөнәри хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлегеннән мәхрүм итә торган нейтральлекне сакларга;
5) гражданнар белән эш иткәндә корректлык күрсәтергә;
6) Россия Федерациясе халыкларының әхлакый гореф-гадәтләренә һәм традицияләренә хөрмәт күрсәтергә;

7) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга;
8) милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итәргә;
9) муниципаль органның абруена яисә абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләргә юл куймаска.
3.8.2. Җитәкче булып торучы муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр, башка иҗтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәҗбүр итү очракларына юл куймаска тиеш.
3.9. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру.
3.9.1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүне дәгъвалаучы гражданнар, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) үзләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә, вакытларда һәм форма буенча тапшырыла.
3.9.2. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр үзенең чыгымнары турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә һәм формада белешмәләр тапшырырга тиеш.
3.9.3. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору «коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм 2012 елның 3 декабрендәге «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»гы 230-ФЗ санлы Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, кодекста каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.муниципаль хезмәт, Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар турында.
3.9.4. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләр, әгәр федераль законнар белән алар дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итә торган белешмәләргә кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр була.
3.9.5. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү яисә билгеләү өчен, дини яисә башка иҗтимагый берләшмәләр, башка оешмалар, шулай ук физик затлар фондларына турыдан-туры яисә читләтелгән рәвештә иганәләр (взнослар) җыю өчен керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләрдән файдалану рөхсәт ителми.
3.9.6. Муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне ачуда яисә әлеге белешмәләрне Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда куллануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.
3.9.7. Муниципаль хезмәткәрнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырмавы, әгәр мондый белешмәләрне тапшыру мәҗбүри булса йә белә торып тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне эштән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль хезмәт. Муниципаль хезмәткәргә үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белә торып дөрес булмаган белешмәләр бирү муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

3.9.8. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүне дәгъвалаучы гражданнар тарафыннан бирелүче керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан бирелүче керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын, дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль хезмәткә кергәндә гражданнар тарафыннан бирелә торган белешмәләр, муниципаль хезмәткәрләрнең «коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне, аларның бурычларын үтәвен үтәве Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
3.9.9. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүне дәгъвалаучы гражданнарга, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, мондый гражданнарның иренә (иренә) һәм балигъ булмаган балаларына карата банк, салым яисә закон белән саклана торган башка сер булып торучы белешмәләр бирү турындагы гарызнамәләр, хокук саклау органнарына гарызнамәләр муниципаль органнар мәнфәгатьләрендә хезмәткәрләр Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе) тарафыннан тәртиптә җибәрелә, Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә.
3.9.10. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарын, шулай ук аларның ире (ире (хатыны) һәм балигъ булмаган балалары чыгымнарын тикшереп торучы Татарстан Республикасы дәүләт органы (дәүләт органы бүлекчәсе йә күрсәтелгән органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау эше өчен җаваплы вазыйфаи заты) Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) норматив хокукый акты белән билгеләнә.
3.9.11. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүне дәгъвалаучы гражданнар һәм әлеге вазыйфаны биләүче зат үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне, шулай ук үзләренең ирләренең (ирләренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне Татарстан Республикасы Башлыгына (Рәисенә) тапшыралар. Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән.
3.9.12. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче зат тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр җирле үзидарә органының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яисә) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларына бастырып чыгару өчен бирелә.
3.9.13. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе) карары белән гамәлгә ашырыла.
3.9.14. 3.9.13 пункты нигезендә башкарылган тикшерү нәтиҗәсендә контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче затның «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, 2012 елның 3 декабрендәге «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында»гы 230-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда һәм башка затларның керемнәренә, 2013 елның 7 маендагы "Аерым категория затларга счетлар (кертемнәр)ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны тыю турында"гы 79-ФЗ санлы федераль закон белән, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчаларны һәм кыйммәтле әйберләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яисә) алардан файдаланырга Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе) контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче затның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә аңа карата башка дисциплинар түләтүне куллану турында гариза белән җирле үзидарәнең вәкаләтле органына мөрәҗәгать итә.

3.10. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында белешмәләр тапшыру.

3.10.1. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүне дәгъвалаучы граждан, муниципаль хезмәткәр һәркемгә ачык мәгълүматны, шулай ук аларны идентификацияләү мөмкинлеген бирә торган мәгълүматларны урнаштырган сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләрне яллаучы вәкиленә тапшыралар:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүне дәгъвалаучы граждан-муниципаль хезмәткә кергән елдан алдагы өч календарь ел өчен хезмәткә кергәндә;

2) муниципаль хезмәткәр-күрсәтелгән мәгълүматны тапшыру елына кадәрге календарь ел өчен, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәү кысаларында һәркемгә ачык мәгълүмат урнаштыру очракларыннан тыш, ел саен.

3.10.2. 3.10.1 пунктының 1 бүлегендә күрсәтелгән белешмәләр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дәгъва кылучы гражданнар тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә, ә муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан хисап елыннан соң килә торган елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тапшырыла. Сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге битләре турында белешмәләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча тапшырыла.

3.10.3. Яллаучы вәкиле карары буенча ул вәкаләт биргән муниципаль хезмәткәрләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дәгъва кылучылар һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан урнаштырылган һәркемгә ачык мәгълүматны эшкәртәләр, шулай ук «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерәләр.".

3.11. Анкета тапшыру, анкетадагы белешмәләрнең үзгәрүе турында хәбәр итү һәм мондый белешмәләрне тикшерү.

3.11.1. Граждан муниципаль хезмәткә кергәндә анкета тапшыра.

3.11.2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) анкетадагы белешмәләргә мәгълүм булган үзгәрешләр турында язма рәвештә хәбәр итә.

3.11.3. Анкетаның рәвеше, шул исәптән аңа кертелә торган белешмәләр исемлеге, аларны актуальләштерү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Президенты тарафыннан билгеләнә.

3.11.4. Анкетадагы белешмәләр яллаучы (эш бирүче) вәкиле яисә ул вәкаләт биргән зат карары буенча тикшерелергә мөмкин. Анкетадагы белешмәләрне тикшерү гавами хакимият органнарына һәм тиешле мәгълүматка ия оешмаларга язма рәвештә, шул исәптән дәүләт мәгълүмат системалары аша, гарызнамәләр җибәрү юлы белән муниципаль органның кадрлар хезмәте тарафыннан гамәлгә ашырыла. Гавами хакимият органнары һәм тиешле мәгълүматка ия оешмалар әлеге сорауны алган көннән бер айдан да соңга калмыйча сорала торган мәгълүматны бирергә тиеш.

4. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ КЕРҮ, АНЫ УЗУ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

4.1. Муниципаль хезмәткә керү

4.1.1. Муниципаль хезмәткә Россия Федерациясе дәүләт телен белгән, 18 яше тулган гражданнар һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килә торган, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән шартлар булмаганда, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килә торган тиешле квалификация таләпләренә мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

4.1.2. Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны узганда җенесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга бәйле рәвештә нинди дә булса турыдан-туры яисә читләтеп чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

4.1.3. Муниципаль хезмәткә кергәндә граждан:

1) муниципаль хезмәткә керү һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенеч белән гариза;
2) әлеге Нигезләмәнең 3.11 пунктында каралган анкета;
3) паспорт;
4) хезмәт шартнамәсе (контракты) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш, законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән хезмәт кенәгәсе һәм (яисә) хезмәт эшчәнлеге турында белешмәләр;
5) белем һәм квалификация турында документ;
6) хезмәт шартнамәсе (контракты) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш, индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документ;
7) Физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турында таныклык;
8) хәрби исәпкә алу документлары - запаста булган гражданнар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;
9) муниципаль хезмәткә керүгә комачаулый торган авыруның булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсе;
10) муниципаль хезмәткә кергән елга кадәрге ел өчен керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр;
10.1) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге һәркемгә ачык мәгълүмат, шулай ук аларны идентификацияләү мөмкинлеген бирә торган мәгълүматлар урнаштырылган сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләр;
11) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.
4.1.4. «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә тапшырылган белешмәләр (анкетадагы белешмәләрдән тыш) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Кайбер муниципаль берәмлекләрдә федераль законнар белән граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә бирелә торган белешмәләрне тикшерүгә өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.
4.1.5. Әлеге Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тикшерү барышында гражданның муниципаль хезмәткә керүенә комачаулый торган хәлләр ачыкланган очракта, күрсәтелгән гражданга муниципаль хезмәткә керүдән баш тарту сәбәпләре турында язма рәвештә хәбәр ителә.
4.1.6. Гражданның муниципаль хезмәткә керүе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую нәтиҗәсендә гамәлгә ашырыла.
4.1.7. Күрсәтелгән вазыйфаны биләүгә конкурс нәтиҗәләре буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасына керүче граждан контракт төзи. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләү тәртибе һәм әлеге вазыйфага контракт буенча билгеләнеп куела торган зат белән контракт төзү һәм аны өзү тәртибе 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон белән билгеләнә. Контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасына билгеләнеп куела торган зат белән контрактның типовой формасы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына 3 нче кушымта белән билгеләнгән.
4.1.8. Гражданның муниципаль хезмәткә керүе муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленең акты белән рәсмиләштерелә.
4.1.9. Муниципаль хезмәткә кергәндә хезмәт шартнамәсенең яклары булып яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм муниципаль хезмәткәр тора.
4.1.10. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелгач, муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклыгы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт таныклыгын бирү тәртибе һәм формасы муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан раслана.
4.2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә Конкурс.
4.2.1. Муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгәндә хезмәт шартнамәсен төзүгә конкурс алданрак килергә мөмкин, аның барышында муниципаль хезмәт

вазыйфасын биләүгә дәгъва кылучыларның һөнәри дәрәҗәсе, аларның муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүе бәяләнә.
4.2.2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы кабул итә торган муниципаль хокукый акт белән билгеләнә. Конкурсны уздыру тәртибендә аның шартларын, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләрне, шулай ук хезмәт шартнамәсе проектын конкурс уздыру көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгаруны күздә тотарга кирәк. Муниципаль берәмлектә конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны һәм аны төзү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.
4.2.3. Яллаучының вәкиле (эш бирүче) хезмәт шартнамәсе төзи һәм муниципаль хезмәт вазыйфасына муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан сайлап алынган кандидатларның берсен муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куя.
4.3. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү.
4.3.1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү аның биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүен билгеләү максатларында үткәрелә. Муниципаль хезмәткәргә Аттестация өч елга бер мәртәбә үткәрелә.
4.3.2. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләр аттестацияләнергә тиеш түгел:
1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын бер елдан кимрәк биләүче вазыйфалар;
2) 60 яшькә җиткәннәр;
3) йөкле хатын-кызлар;
4) йөклелек һәм бала табу буенча ялда яисә бала өч яшькә җиткәнче аны карау буенча ялда булучылар. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү ялдан чыкканнан соң бер елдан да иртәрәк булмаска тиеш;
5) вакытлы хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче.
4.3.3. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтиҗәләре буенча аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрнең биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве турында Карар Чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны вазыйфаларында күтәрү турында, ә кирәк булган очракта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтиҗәләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү йомгаклары ясалганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестация материаллары яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.
4.3.4. Аттестация нәтиҗәләре буенча яллаучы вәкиле (эш бирүче) Аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен яисә муниципаль хезмәткәрне вазыйфасыннан төшерү турында аттестация узган көннән алып бер айдан да артмаган вакытта аның ризалыгы белән бүләкләү турында Карар кабул итә. Аттестация нәтиҗәләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем алу өчен җибәрү турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.
4.3.5. Муниципаль хезмәткәр вазыйфасыннан түбәнәйтү белән килешмәгән яисә аның ризалыгы белән муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү мөмкин булмаган очракта, яллаучы вәкиле (эш бирүче) аттестация нәтиҗәләре белән расланган квалификациясе җитәрлек булмаганга, биләгән вазыйфасына туры килмәү сәбәпле, аттестация узган көннән алып бер айдан да артмаган вакытта аны муниципаль хезмәттән азат итәргә мөмкин. Күрсәтелгән срок тәмамлангач, әлеге аттестация нәтиҗәләре буенча муниципаль хезмәткәрне эштән азат итү яисә аны вазыйфасыннан төшерү рөхсәт ителми.
4.3.6. Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтиҗәләренә суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.
4.3.7. Муниципаль хезмәткәрләргә аттестация үткәрү турындагы нигезләмә муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 4 нче кушымтасы нигезендә муниципаль хезмәткәрләргә аттестация үткәрү турындагы үрнәк нигезләмә нигезендә муниципаль хокукый акт белән раслана.
4.4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе.

4.4.1. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеге җирле үзидарә органы җитәкчесе яисә муниципаль хокукый акт белән вәкаләт бирелгән башка вазыйфаи зат тарафыннан раслана торган вазыйфаи инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.
4.4.2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясенә:
1) һөнәри белем дәрәҗәсенә, муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына, вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә, шулай ук белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә квалификация таләпләре - яллаучы (эш бирүче) вәкиленең муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын биләү өчен белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә квалификация таләпләренә туры килү таләп ителүе турындагы карары булганда;
2) җирле үзидарә органы эшчәнлеген җайга сала торган акт нигезендә вазыйфаи бурычларны үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен муниципаль хезмәткәрнең хокуклары һәм җаваплылыгы, җирле үзидарә органы структур бүлекчәсенең бурычлары һәм функцияләре, анда муниципаль хезмәтнең били торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре;
3) муниципаль хезмәткәр идарә итү һәм башка карарларны мөстәкыйль кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлеге;
4) муниципаль хезмәткәр норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү һәм башка карарлар проектларын әзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә тиеш булган мәсьәләләр исемлеге;
5) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча карарлар проектларын әзерләү, карау сроклары һәм процедуралары, килештерү һәм кабул итү тәртибе;
6) муниципаль хезмәткәрнең шул ук җирле үзидарә органының муниципаль хезмәткәрләре, җирле үзидарәнең башка органнарының муниципаль хезмәткәрләре, гражданнар һәм оешмалар белән вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә хезмәттәге үзара эшчәнлеге процедуралары.
4.4.3. Вазыйфаи инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә, аттестацияләгәндә, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.
4.4.4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкцияне үтәү нәтиҗәләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә яисә муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә, аттестация үткәргәндә аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген бәялләгәндә йә муниципаль хезмәткәрне бүләкләгәндә исәпкә алына.
4.5. Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр.
4.5.1. Хезмәт шартнамәсен өзү өчен Россия Федерациясе Хезмәт кодексында каралган нигезләрдән тыш, муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсе шулай ук яллаучы (эш бирүче) вәкиле инициативасы белән өзелергә мөмкин:
1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә ирешү;
2) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13, 14, 14.1 һәм 15 маддәләрендә билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләрне һәм тыюларны үтәмәү;
3) дисквалификация рәвешендәге административ җәза куллану;
4) муниципаль хезмәткәр чит ил агенты статусын алса.
4.5.2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә җиткән муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәттә булу вакытын озайту рөхсәт ителә. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттә булу срогын бер мәртәбә озайту кимендә бер елга рөхсәт ителә.

5. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫҺӘМ ЯЛ ВАКЫТЫ

5.1. Эш (хезмәт) вакыты.
5.1.1. Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәт законнары нигезендә җайга салына.
5.2. Муниципаль хезмәткәрнең Отпуск.

5.2.1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасын һәм акчалата түләүне саклап калып, еллык отпуск бирелә, аның күләме уртача хезмәт хакын исәпләү өчен хезмәт законнарында билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.
5.2.2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпусклары төп түләүле отпуск һәм өстәмә түләүле отпусклардан тора.
5.2.3. Еллык төп түләүле отпуск муниципаль хезмәткәргә 30 календарь көн дәвамлылыгында бирелә.
5.2.4. Ел саен түләүле өстәмә отпусклар муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен, шулай ук федераль законнарда һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган очракларда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән исәпләп чыгарыла. Еллык төп түләүле отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның гомуми озынлыгы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган хезмәт көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен ел саен өч календарь көн дәвамлылыгында өстәмә түләүле отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык өстәмә түләүле отпуск, шулай ук Федераль законда каралган башка очракларда бирелә торган еллык өстәмә түләүле отпусклар еллык төп түләүле отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның гомуми дәвамлылыгының әлеге өлешендә каралганнан тыш бирелә.
5.2.5. Муниципаль хезмәткәр гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләп бирелергә мөмкин, шул ук вакытта отпускның бер өлеше 14 календарь көннән дә ким булмаска тиеш. Яллаучы вәкиле (эш бирүче) белән килештереп, муниципаль хезмәткәргә башка дәвамлылыктагы отпуск өлеше бирелергә мөмкин.
5.2.6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары белән акчалата түләүне сакламыйча бер елдан да артмаган ял бирелергә мөмкин.
5.2.7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очракларда акчалата түләүне саклап калмыйча отпуск бирелә.

6. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘҮ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ СТАЖЫ

6.1. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәте өчен түләү.

6.1.1. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәтенә түләү акчалата түләү рәвешендә башкарыла, ул муниципаль хезмәткәрнең ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфаи окладыннан (алга таба - вазыйфаи оклад), шулай ук муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба - өстәмә түләүләр) гыйбарәт.
6.1.2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:
1) тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә;
2) муниципаль хезмәтнең махсус шартлары өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмә түләү;
3) муниципаль органның бурычларын һәм функцияләрен тәэмин итүне, вазыйфаи инструкцияне үтәүне исәпкә алып, түләү тәртибе яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан билгеләнә торган аеруча мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәгән өчен премияләр;
4) айлык акчалата бүләкләү;
5) сыйныф чины өчен айлык өстәмә;
6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер мәртәбә түләү;
7) матди ярдәм.
6.1.3. Муниципаль хокукый актларда, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, түбәндәге өстәмә түләүләр дә каралырга мөмкин:
1) нормалаштырылмаган хезмәт көне шартларында эшләгән өчен муниципаль хезмәткәрләргә айлык компенсация түләү;
2) төп хезмәт бурычларына хокукый актларга һәм хокукый актлар проектларына хокукый экспертиза уздыру, хокукый актлар проектларын әзерләү һәм редакцияләү һәм аларны югары

юридик белеме булган юрист яисә башкаручы сыйфатында визировкалау кергән муниципаль хезмәткәрләргә ай саен түләү (юридик эш өчен өстәмә түләү);
3) муниципаль хезмәткәрләргә фәннәр кандидатының профильле гыйльми дәрәҗәсе, фән докторы гыйльми дәрәҗәсе өчен вазыйфаи окладына ай саен өстәмә түләү;
4) муниципаль хезмәткәрләргә Татарстан Республикасының мактаулы исеме өчен вазыйфаи окладына ай саен өстәмә түләү.
6.1.4. Муниципаль хезмәткәргә дәүләт сере булып торган белешмәләр белән эшләгән өчен законнар нигезендә вазыйфаи окладына ай саен өстәмә билгеләнә.
6.1.5. Җирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт хакы күләмен һәм шартларын мөстәкыйль билгелиләр. Вазыйфаи оклад күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләр күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан чыгарыла торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.
6.2. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр.
6.2.1. Муниципаль хезмәткәргә гарантияләнә:
1) вазыйфаи инструкция нигезендә аның вазыйфаи бурычларын үтәвен тәэмин итә торган эш шартлары;
2) акчалата түләүне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;
3) Эш (хезмәт) вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү белән тәэмин ителә торган ял;
4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;
5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын аның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә вафат булган очракта пенсия белән тәэмин итү;
6) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аның сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килгән очракта мәҗбүри дәүләт иминияте;
7) муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт узу чорында яисә ул туктатылганнан соң авыру яисә хезмәткә сәләтен югалту очрагына, әмма аның вазыйфаи бурычларын үтәвенә бәйле рәвештә килеп чыккан мәҗбүри дәүләт социаль иминияте;
8) федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланудан, янаулардан һәм башка хокуксыз гамәлләрдән яклау.
6.2.2. Җирле үзидарә органы бетерелүгә йә җирле үзидарә органы хезмәткәрләре штаты кыскартылуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсе өзелгәндә муниципаль хезмәткәргә, оешма ябылуга йә оешма хезмәткәрләре штаты кыскартылуга бәйле рәвештә Хезмәткәрләр эштән азат ителгән очракта, хезмәт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.
6.2.3. Муниципаль берәмлек уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.
6.3. Муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын пенсия белән тәэмин итү.
6.3.1. Җирле үзидарә органнарында, Татарстан Республикасында муниципаль органнарда муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләгән муниципаль хезмәткәрләр (алга таба - җирле үзидарә органнары) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә (алга таба-тиешле еллар эшләгән өчен пенсия):
1) муниципаль хезмәт стажы булу, аның дәвамлылыгы тиешле елда тиешле елларны эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 5 нче кушымтасы нигезендә билгеләнә;
2) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 маддәсендәге 2.1 өлеше нигезендә 1 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында, 29 маддәсендәге 2 өлешенең 3 пунктының "е" пунктчасында күрсәтелгән вазыйфаларда, шулай ук башка вазыйфаларда кимендә 10 ел Эш (хезмәт) стажы булу;
3) Татарстан Республикасында муниципаль хезмәтнең соңгы биләгән вазыйфасыннан азат ителү һәм Татарстан Республикасында муниципаль хезмәттән каралган нигезләр буенча азат ителү:

а) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 19 маддәсендәге 1 өлешенең 1 һәм 3 пунктлары (муниципаль хезмәткәр закон көченә кергән суд карары белән хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылган очракта) ;
б) Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 1 - 3, 5 пунктлары (дәүләт хезмәтенә күчерелгән яисә сайланулы эшкә (вазыйфага) күчкән очракта), 77 маддәсендәге беренче өлешенең 7 - 9 пунктлары, 81 маддәсендәге беренче өлешенең 1 - 3 пунктлары, 83 маддәсендәге беренче өлешенең 2, 5 һәм 7 пунктлары белән.
6.3.2. «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 19 маддәсендәге 1 өлешенең 1 пунктында, 1, 2 пунктларында каралган нигезләр буенча Татарстан Республикасында муниципаль хезмәттән азат ителгәндә муниципаль хезмәткәрләр (вәкаләтләрен үтәүне турыдан-туры тәэмин итү өчен муниципаль вазыйфа булдырылган муниципаль вазыйфаны биләгән затның билгеләнгән вәкаләтләре срогы тәмамлануга бәйле рәвештә хезмәт шартнамәсе срогы тәмамлану очракларыннан тыш) муниципаль хезмәткәрләргә), 77 маддәнең беренче өлешендәге 3 һәм 7, Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 81 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктында, Әгәр Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфаларыннан азат ителгән вакытка алар «иминият пенсияләре турында» Федераль законның 8 маддәсендәге 1 өлеше нигезендә картлык буенча иминият пенсиясенә хокук бирә торган яшькә җиткән булсалар йә аларга картлык буенча иминият пенсиясе вакытыннан алда яисә инвалидлык буенча иминият пенсиясе билгеләнгән булса, моңа моңа әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очракларны.
6.3.3. Муниципаль хезмәткәрләр Татарстан Республикасында муниципаль хезмәттән «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 19 маддәсендәге 1 өлешенең 3 пунктында (муниципаль хезмәткәр хокукый сәләтсез яисә законлы көченә кергән суд карары белән хокукый сәләте чикләнгән дип танылган очракта), 2 пунктта (затның билгеләнгән вәкаләтләре срогы тәмамлануга бәйле рәвештә хезмәт шартнамәсе срогы тәмамланган очракта, вәкаләтләрен турыдан-туры тәэмин итү өчен вазыйфа булдырылган муниципаль вазыйфаны биләгән, муниципаль хезмәткәр биләгән), 5 (дәүләт хезмәтенә күчерелгән яисә сайланулы эшкә (вазыйфага) күчкән очракта), 77 маддәсендәге беренче өлешенең 8 һәм 9 пунктлары, Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 81 маддәсендәге беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктлары, 83 маддәсендәге беренче өлешенең 2, 5 һәм 7 пунктлары белән, эштән азат ителгән вакытка картлык (инвалидлык) буенча иминият пенсиясенә хокук алуына карамастан, тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә хокуклы.
6.3.4. «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 19 маддәсендәге 1 өлешенең 1 пунктында, 1, 2 пунктларында каралган нигезләр буенча Татарстан Республикасында муниципаль хезмәттән азат ителгәндә муниципаль хезмәткәрләр (вәкаләтләрен үтәүне турыдан-туры тәэмин итү өчен муниципаль вазыйфа булдырылган муниципаль вазыйфаны биләгән затның билгеләнгән вәкаләтләре срогы тәмамлануга бәйле рәвештә хезмәт шартнамәсе срогы тәмамлану очракларыннан тыш) муниципаль хезмәткәрләргә), 77 маддәнең беренче өлешендәге 3 һәм 7, Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 81 маддәсендәге беренче өлешенең 3 пунктындагы «иминият пенсияләре турында» Федераль законның 8 маддәсендәге 1 өлеше нигезендә картлык буенча иминият пенсиясенә хокук бирә торган яшькә җиткәнче йә картлык буенча иминият пенсиясен вакытыннан алда яисә инвалидлык буенча иминият пенсиясен билгеләгәнче тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә хокуклы, бу очракта аның Эш (хезмәт) стажы кимендә 15 ел булган 29 маддәнең 2 өлешендәге 1 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында, 3 пунктының "е" пунктчасында күрсәтелгән вазыйфаларда, шулай ук муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 маддәсендәге 2.1 өлеше нигезендә башка вазыйфаларда.
6.3.5. 28 маддәнең 1 өлешендәге 2 пунктында, 2 өлешендә күрсәтелгән Эш (хезмәт) стажына шулай ук Татарстан Республикасында 1 өлешенең 4 һәм 11 пунктларында, 1, 2 пунктларында, "а"пунктчаларында күрсәтелгән вазыйфаларда Эш (хезмәт) чорлары кертелә - муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 29 маддәсендәге 2 өлешенең 3 пунктындагы" д"," ж "һәм" з", бу чорлар муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 29 маддәсендәге 2 өлешенең 3 пунктындагы" е " пунктчасында 1 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән вазыйфаларда эшләүгә (хезмәткә) турыдан-туры алдан һәм (яисә) турыдан-туры ияргән очракта, гомуми дәвамлылыгы биш елдан артмаган. Бу чакта

муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 29 маддәсендәге 2 өлешенең 3 пунктындагы "а" - "д", "ж" һәм "з" пунктчаларында күрсәтелгән, 29 маддәсендәге 2 өлешенең 1 һәм 2 пунктларында, 29 маддәсендәге 2 өлешенең 3 пунктындагы "е" пунктчасында Эш (хезмәт) алдыннан яисә аннан соң эзлекле рәвештә биләнә торган вазыйфалардагы эшнең (хезмәтнең) барлык чорлары исәпкә алына. муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы.
6.3.6. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия «иминият пенсияләре турында» Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлеше нигезендә картлык буенча иминият пенсиясенә хокук бирә торган яшькә җиткәч яки картлык буенча иминият пенсиясен вакытыннан алда яисә инвалидлык буенча иминият пенсиясен билгеләгәндә билгеләнә. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия гомерлеккә билгеләнә һәм ай саен түләнә.
6.3.7. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен Пенсия, муниципаль хезмәт стажы булганда, аның дәвамлылыгы тиешле елда тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 5 нче кушымтасы нигезендә билгеләнә, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында бер теркәү номеры булган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча муниципаль хезмәткәрнең айлык акчалата түләвенең 35 проценты күләмендә билгеләнә.җыелма кимендә биш ел тәшкил итә. Шул ук вакытта тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен исәпләү өчен муниципаль хезмәтнең әлеге вазыйфасы буенча тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләнгән датага әлеге кодекс нигезендә билгеләнгән айлык акчалата түләү күләме кулланыла.
Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәтнең берничә вазыйфасы буенча кимендә биш ел стажы булганда, тиешле еллар эшләгән өчен пенсия муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча аның сайлавы буенча билгеләнә.
Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен кирәкле муниципаль хезмәт стажыннан тыш, муниципаль хезмәт стажының һәр тулы елында тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләме 6.3.7 пунктының беренче абзацы нигезендә билгеләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча айлык акчалата түләүнең 3 процентына арта. Шул ук вакытта тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләме тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләнгән датага кимендә биш ел эшләү вакыты булган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча муниципаль хезмәткәрнең айлык акчалата түләвенең 80 процентыннан артмаска тиеш.
Муниципаль хезмәтнең бер вазыйфасында кимендә биш ел муниципаль хезмәт стажы булмаган очракта, тиешле еллар эшләгән өчен пенсия «иминият пенсияләре турында» Федераль законның 16 маддәсендәге 1 өлеше нигезендә билгеләнгән картлык буенча иминият пенсиясенә беркетелгән түләүгә тигез күләмдә билгеләнә.
6.3.8. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләме 6.3.7 пункты нигезендә билгеләнгән очракта., «Иминият пенсияләре турында»гы Федераль законның 16 маддәсендәге 1 өлеше нигезендә билгеләнгән картлык буенча иминият пенсиясенә беркетелгән түләүдән артмый, тиешле еллар эшләгән өчен пенсия картлык буенча иминият пенсиясенә күрсәтелгән беркетелгән түләүгә тигез күләмдә түләнә.
6.3.9. Муниципаль хезмәткәрнең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен билгеләү муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль хезмәткәрнең тиешле елларын эшләгән өчен пенсиясенең максималь күләме Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең тиешле вазыйфасы буенча Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәренең тиешле елларын эшләгән өчен пенсиясенең максималь күләменнән артмаска тиеш.
6.3.10. Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфасы буенча тиешле еллар эшләгән өчен пенсиянең максималь күләмен исәпләгәндә Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең тиешле вазыйфасы буенча вазыйфаи окладның максималь күләме кулланыла (әгәр вазыйфаи оклад максималь һәм минималь әһәмияткә ия булса), ә сыйныф чины өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Норматив хокукый актында билгеләнгән күрсәткечтә исәпкә алына, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәтенә түләү чыгымнарын формалаштыру нормативларын билгеләүче.

6.3.11. Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә юкка чыгарылган һәм (яисә) теркәлү номеры булмаган муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында күрсәтелгән вазыйфаларның нисбәте Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәтен билгеләү өчен билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.
6.3.12. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия исәпләнә һәм билгеләнә торган айлык акчалата түләү составына вазыйфаи оклад һәм сыйныф чины өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә кертелә.
6.3.13. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия гражданның гаризасы буенча билгеләнә, ул шул исәптән тиешле еллар эшләгән өчен пенсия алу хокукына ия электрон документ рәвешендә бирелгән.
6.3.14. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү турындагы гаризага:
1) паспортының яисә гражданлыкның шәхесен, яшен, кайсы булуын таныклаучы башка документының күчермәсе;
2) хезмәт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләр һәм (яисә) хезмәт кенәгәсе күчермәсе, шулай ук кирәк булганда муниципаль хезмәт стажын раслаучы һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 30 маддәсендә күрсәтелгән башка документларның күчермәләре;
6.3.15. 6.3.14 пунктында күрсәтелгән документларның күчермәләре белән бергә аларның төп нөсхәләре дә тапшырыла, алар документларны кабул иткәндә күчермәләр белән чагыштырыла һәм мөрәҗәгать итүчегә кире кайтарыла.
6.3.16. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләнгән затның яшәү урыны буенча түләнә. Пенсионер яшәү урынын алыштырганда тиешле еллар эшләгән өчен пенсия, аны илтеп җиткерүне оештыруны да кертеп, аның яңа яшәү урыны яки булу урыны буенча пенсия эше һәм теркәү исәбендә торучы органнар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бирелгән теркәлү турындагы документлар нигезендә түләнә.
6.3.17. Татарстан Республикасы территориясеннән читкә даими яшәү урынына чыгып китүче (киткән) затларга тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр түләү өчен билгеләнгән тәртиптә түләнә.
6.3.18. Тиешле еллар эшләгән өчен Пенсия гариза биргән көннән, шул исәптән электрон документ рәвешендә, ләкин муниципаль хезмәт яисә муниципаль вазыйфа, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфасы яисә Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфасыннан, яисә Россия Федерациясе субъектлары дәүләт вазыйфасыннан яисә дәүләт граждан хезмәте вазыйфасыннан, яисә Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасыннан яисә федераль дәүләт хезмәте вазыйфасыннан азат ителгән көннең иртәгесеннән иртәрәк түгел, һәм гариза бирелгән көннән билгеләнә һәм түләнә, , муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 маддәсендәге 3 өлешендә каралган.
6.3.19. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләнгән зат муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 маддәсендәге 14 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаны биләгән очракта, тиешле еллар эшләгән өчен пенсия түләү күрсәтелгән вазыйфаларның берсен биләгән көннән туктатып тора. Әлеге затлар күрсәтелгән вазыйфалардан азат ителгәннән соң аларга тиешле еллар эшләгән өчен пенсия түләү элеккеге шартларда яңадан торгызыла йә аларның гаризасы буенча, шул исәптән электрон документ рәвешендә бирелгән гариза буенча, Пенсия әлеге кодекс нигезендә Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнарында муниципаль хезмәтнең соңгы вазыйфасы буенча яңадан билгеләнә.
6.3.20 тиешле еллар эшләгән өчен пенсияне индексацияләү (өстәмә арттыру) тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасы буенча тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен арттыру юлы белән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфаи окладларын үзәкләштерелгән тәртиптә күтәргәндә башкарыла.
Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен яңадан исәпләү (корректировкалау) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 маддәсендәге 4 һәм 7 өлешләре нигезендә пенсионерның электрон документ рәвешендә бирелгән гаризасы буенча муниципаль хезмәт стажы дәвамлылыгы билгеләнгән тәртиптә үзгәргәндә башкарыла. Бу очракта пенсия күләме пенсионерның гаризасы кабул ителгән айдан соң килүче айның беренче

числосыннан яңадан исәпләнә башлый. Гариза аларга мондый яңадан исәпләү өчен кирәкле барлык документларны бер үк вакытта тапшыру шарты белән кабул ителә.
6.3.21. Әгәр федераль законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә бер үк вакытта тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә һәм дәүләт граждан хезмәткәренең тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә, башка сәбәпләр буенча тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә, ай саен гомерлеккә тотуга, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын яисә Татарстан Республикасында муниципаль вазыйфаларны биләгән затларның пенсиясенә ай саен өстәмә түләүгә хокуклы муниципаль хезмәткәргә, өстәмә (гомерлек) айлык матди тәэмин итү, федераль законнар, Татарстан Республикасы, Россия Федерациясенең башка субъектлары законнары нигезендә федераль бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты, Россия Федерациясенең башка субъектлары бюджетлары, җирле бюджетлар акчалары исәбеннән билгеләнә һәм финанслана торган инвалидлык буенча пенсия (инвалидлык буенча иминият пенсиясеннән тыш), картлык (инвалидлык) буенча иминият пенсиясенә башка айлык өстәмә түләү, җирле үзидарә органнары актлары белән, тиешле еллар эшләгән өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә пенсия яисә ул сайлаган башка түләү түләнә.
6.3.22. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләрне билгеләү, яңадан исәпләү һәм түләү, аларны илтеп җиткерүне оештыруны да кертеп, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләрне билгеләүне һәм түләүне гамәлгә ашыручы орган тарафыннан башкарыла.
6.3.23. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия түләү, аны илтеп җиткерү, пенсиядән тотып калу, Әгәр Татарстан Республикасы кодексында башкасы каралмаган булса, түләү, илтеп җиткерү һәм иминият пенсиясеннән тотып калу өчен каралган тәртиптә башкарыла.
6.3.24. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән затның Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, җыемнар һәм башка мәҗбүри түләүләр буенча бурычы булмаган очракта башкарыла.
Күрсәтелгән бурычның тиешле елларын эшләгән өчен пенсия билгеләүне сорап мөрәҗәгать иткән көннән алып 90 көн эчендә җайга салынганда тиешле елларны эшләгән өчен пенсия билгеләү шушы бурычны билгеләүне сорап мөрәҗәгать иткән көннән алып гамәлгә ашырыла.
6.3.25. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сорап мөрәҗәгать итү, пенсия күләмен билгеләү һәм яңадан исәпләү, пенсия түләү, Пенсия документациясен алып бару, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү һәм түләү өчен билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
6.3.26. Муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң килеп чыккан очракта, вафат булган кешенең гаилә әгъзалары туендыручысын югалту уңаеннан федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.
6.4. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр билгеләүне һәм түләүне мәгълүмати тәэмин итү.
6.4.1. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр билгеләү һәм түләү турында мәгълүмат «Социаль өлкәдә бердәм үзәкләштерелгән цифрлы платформа» дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырыла. Күрсәтелгән мәгълүматны «Социаль өлкәдә бердәм үзәкләштерелгән цифрлы платформа» дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру (алу) 1999 елның 17 июлендәге «Дәүләт социаль ярдәме турында»гы 178-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.5. Муниципаль хезмәт стажы.

6.5.1. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына (гомуми дәвамлылыгына):
1) муниципаль хезмәт вазыйфаларында (муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларында). Шул ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмәт стажына

Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында, ә ул расланганчы Татарстан Республикасында муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнарында эшләү чорлары кертелә.;
2) муниципаль вазыйфаларда;
3) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 29 маддәсендәге 2 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Татарстан Республикасы (Татарстан АССР) дәүләт органнарындагы башка дәүләт вазыйфаларында;
4) халык депутатларының Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССРның, союздаш һәм автономияле республикаларның, крайларның, өлкәләрнең, автономияле өлкәләрнең һәм автономияле округларның дәүләт органнарындагы, шәһәрләрдәге район, шәһәр, район советларындагы, поселок һәм авыл советларындагы һәм аларның Башкарма комитетларындагы, шул исәптән сайланулы, даими нигездә, күрсәтелгән вазыйфаларда Эш (хезмәт) вакыты федераль законнар нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсия алу хокукы бирә торган федераль дәүләт граждан хезмәте стажын исәпләгәндә исәпкә алына;
5) хәрби хезмәт, Эчке эшләр органнарында, дәүләт янгынга каршы хезмәтендә, җинаять-үтәтү системасы учреждениеләрендә һәм органнарында хезмәт иткән затларга тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә хезмәт (хәрби хезмәт) узу исәпкә алына торган вазыйфаларда (хәрби вазыйфаларда);
6) Федераль Салым полициясе органнары һәм наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнешен тикшереп тору органнары хезмәткәрләренең Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлеге нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;
7) Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;
8) федераль закон нигезендә билгеләнә торган прокурор хезмәткәрләре вазыйфаларында;
9) профсоюз органнарына сайлану (делегацияләү) нәтиҗәсендә дәүләт органнарында яисә җирле үзидарә органнарында вазыйфаларыннан азат ителгән хезмәткәрләр били торган профсоюз органнарындагы вазыйфалар, моңа Федераль закон нигезендә дәүләт органында яисә җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасы органына сайланган (делегацияләнгән) азат ителгән профсоюз хезмәткәрләре били торган вазыйфалар да керә.;
10) җитәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларында, сайланулы вазыйфаларда:
а) КПССның Үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук 1991 елның 6 ноябренә кадәр район комитетлары хокуклары булган предприятиеләрдәге, оешмалардагы парткомнарда;
б) республика һәм җирле профсоюз органнары аппаратларында 1990 елның 26 октябрен кертеп;
11) 2001 елның 1 гыйнварыннан 2013 елның 31 мартына кадәр Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы районнарындагы һәм шәһәрләрендәге идарәләре җитәкчеләре, белгечләре вазыйфаларында;
11.1) 1992 елның 1 гыйнварыннан 1993 елның 31 декабренә кадәр Россия Федерациясе гражданнары биләгән Украина ССР Конституциясе, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе территорияләрендә гамәлдә булган норматив хокукый актлар нигезендә оештырылган Дәүләт органнарында һәм җирле үзидарә органнарында җитәкчеләр, белгечләр вазыйфаларында, шулай ук сайланулы вазыйфаларда, 2014 елның 11 маеннан 2022 елның 23 февраленә кадәр Россия Федерациясе гражданлыгын алган һәм бу чорда даими яшәү вакытына бәйсез рәвештә Донецк Халык Республикасы яки Луганск Халык Республикасы территориясендә даими яшәгән, һәм элек Украина гражданлыгында булган һәм 2022 елның 24 февраленнән Россия Федерациясе гражданлыгын алган Россия Федерациясе гражданнары;

11.2) 1994 елның 1 гыйнварыннан Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы законнары, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе норматив хокукый актлары яки украина законнары нигезендә дәүләт яки муниципаль вазыйфаларны биләгән, Россия Федерациясе дәүләт хезмәтенә яки Россия Федерациясендә муниципаль хезмәткә кергән көнгә кадәр 6.5.1 пунктының 11.1 бүлегендә күрсәтелгән Россия Федерациясе гражданнары биләгән вазыйфаларда (хәрби һәм башка формированиеләрдә хезмәт итү чоры, Россия Федерациясе законнары нигезендә террористик дип танылган, Россия Федерациясе законнары нигезендә экстремистик дип танылган оешмаларда ирекле әгъзалык чорлары, Донецк Халык Республикасына, Луганск Халык Республикасына һәм аларның халкына каршы хокукка каршы гамәлләрдә катнашу чорлары, Украинаның Кораллы Көчләре һәм башка формированиеләре составында Россия Федерациясенә каршы хәрби хәрәкәтләрдә катнашу чорлары), шул исәптән:
а) депутатлар вазыйфаларында;
б) дәүләт хезмәткәрләре чины (ранглары) бирелгән вазыйфаларда;
в) судьялар вазыйфаларында;
г) дипломатик Ранглар бирелгән вазыйфаларда;
д) прокуратура хезмәткәрләренең классլы чиннары бирелә торган вазыйфаларда;
е) хәрби һәм махсус исемнәр бирелгән вазыйфаларда;
ж) җирле үзидарә органнарындагы чиннар (Ранглар) бирелгән вазыйфаларда;
з) Донецк Халык Республикасы һәм Луганск Халык Республикасы Дәүләт вазыйфаларында;
и) Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе хәрби-граждан администрацияләрендә әлеге органнарның вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү максатларында кертелгән вазыйфаларда;
к) гавами хакимият органнарындагы Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы законнары, Запорожье өлкәсенең һәм Херсон өлкәсенең норматив хокукый актлары яисә Украина законнары нигезендә гамәлдә булган, әлеге органнарның вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү максатларында кертелгән башка вазыйфалар;
12) федераль законнар нигезендә башка вазыйфаларда.
6.5.2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татарстан АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларын биләү чорлары тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәге тәртиптә кертелә:
1) Татарстан Республикасы Дәүләт вазыйфаларының Җыелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган Татарстан Республикасы Дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте вазыйфаларында, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрына кертелмәгән дәүләт органнарындагы вазыйфаларда күрсәтелгән реестр расланганнан соң, әлеге вазыйфалар соңыннан дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә кертелгән очракларда Эш (хезмәт) чорлары;
2) Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралмаган вазыйфаларда, әлеге вазыйфалар алга таба дәүләт вазыйфалары яисә дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә кертелгән очракларда, 1995 елның 26 маеннан Татарстан Республикасы Дәүләт вазыйфаларының Җыелма исемлеге һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестры расланганга кадәр эш (хезмәт) чоры;
3) җитәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны 1995 елның 26 маена кадәр биләү чоры:
а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;
б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына һәм аның аппаратына, Татарстан Республикасы дәүләт (Парламент) контроль комитетына һәм аның аппаратына;
в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетында һәм аның Аппаратында;
г) Татарстан Республикасы министрлыкларында, дәүләт комитетларында, Татарстан Республикасының башка дәүләт идарәсе органнарында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында);
д) Татарстан Республикасы вәкиллекләрендә;

е) дәүләт хакимиятенең һәм Идарәсенең җирле органнарында (халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район Советларында, район, республика әһәмиятендәге шәһәрләр, шәһәрләрдәге районнар администрацияләрендә) һәм аларның аппаратларында;
ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчелеге комитетына;
з) Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе;
4) җитәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны биләү чорлары:
а) Татарстан Республикасы Югары Советына (Татарстан АССР Югары Советына) һәм Татарстан АССР Югары Советы Президиумына, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл советларына һәм аларның аппаратларына;
б) Татарстан АССР Министрлар Советында (Татарстан АССР Министрлар Кабинетында) һәм аның Аппаратында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок һәм авыл Советлары башкарма комитетларында;
в) Татарстан АССР Министрлар Советының Дәүләт идарәсе органнарында, Татарстан АССР Министрлар Советы каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында, Татарстан АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында.
6.5.3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә муниципаль хезмәткәрнең өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук муниципаль хезмәткәргә федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфасы сакланып калган башка чорлар кертелә.
6.5.4. Муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын билгеләү һәм аларга федераль законнарда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында һәм муниципаль берәмлекләр уставларында каралган башка гарантияләрне билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 25 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаларны биләү чорлары, шулай ук вазыйфаларны биләү чорлары, 2004 елның 27 июлендәге «Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында»гы 79-ФЗ санлы Федераль законның 54 маддәсендәге 2 өлеше нигезендә дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә (исәпкә алына).

6.6. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртибе.

6.6.1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләү календарь тәртибендә башкарыла, гражданнарның чакырылыш буенча хәрби хезмәттә булу вакытыннан тыш, ул хәрби хезмәтнең бер көне исәбеннән ике эш көне өчен исәпләнә. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә хезмәт (эш) чоры кушып куела.
6.6.2. Муниципаль хезмәт стажын раслый торган төп документлар булып билгеләнгән үрнәктәге хезмәт кенәгәсе һәм (яисә) хезмәт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә тутырылган белешмәләр тора.
6.6.3. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә исәпкә алына торган хезмәт кенәгәсендәге язмалар хезмәт кенәгәсенә кертелгән көнгә гамәлдә булган хезмәт законнары нигезендә рәсмиләштерелергә тиеш. Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажына кертелә торган хезмәт (эш) чорларын раслау өчен нигез булып торган дөрес булмаган яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очракларда хезмәт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәрешләр кертелә.
Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажын раслый торган язмалар булмаган очракларда, әлеге стаж әлеге стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмәт (эш) чорларын раслый торган билгеләнү һәм вазыйфадан азат итү турындагы документларның күчермәләре кушымтасы белән тапшырылган белешмәләр нигезендә раслана.
6.6.4. Хәрби хезмәтне, аңа тиңләштерелгән башка хезмәтне узу чоры, шулай ук Федераль Салым полициясе органнары, таможня органнары хезмәткәрләренең хезмәтен узу чоры хәрби билетлар, хәрби комиссариатлар, хәрби бүлекчәләр, архив учреждениеләре белешмәләре, хезмәт кенәгәсендәге язмалар һәм (яисә) хезмәт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләр, хезмәт исемлекләре белән расланырга мөмкин.

6.6.5. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 29 маддәсендә каралган вазыйфаларда хезмәт (эш) чорларын раслау өчен кирәкле очракларда хокукый актларның күчермәләре йә вазыйфага билгеләп кую яисә вазыйфадан азат итү турында алардан өземтәләр тапшырылырга мөмкин.
6.6.6. Тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмә түләү билгеләү, тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын, хезмәттәге югары казанышлар өчен бүләкләүләр күләмен билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажы муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе карары нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән җирле үзидарә органы акты белән билгеләнә. Күрсәтелгән комиссия җирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә.
Муниципаль хезмәт стажын билгеләү буенча Комиссия турындагы Нигезләмә Җирле үзидарә органы тарафыннан раслана.
6.6.7. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажы тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сорап мөрәҗәгать иткәндә муниципаль хезмәткәрнең гаризасы буенча тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тапшырылган, муниципаль хезмәт стажынраслый торган документлар нигезендә Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнә.

7. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ БҮЛӘКЛӘҮ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

7.1. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү.
7.1.1. Муниципаль хезмәткәрләр үз вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтиҗәле башкарган, кимчелексез хезмәт иткән, аеруча әһәмиятле һәм катлаулы биремнәрне үтәгән өчен аңа карата түбәндәге төр бүләкләүләр кулланылырга мөмкин:
1) рәхмәт белдерү;
2) бер мәртәбә бирелә торган акчалата бүләкләү түләү;
3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;
4) Мактау грамотасы яисә җирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнгән башка төр бүләкләр белән бүләкләү;
5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;
6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүләкләүнең башка төрләре.
7.1.2. 7.1.1 пунктында каралган бүләкләүләрне куллану тәртибе һәм шартлары., муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.
7.2. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы.
7.2.1. Дисциплинар җинаять кылган-муниципаль хезмәткәр үз гаебе белән үзенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен яллаучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар түләтүләрне кулланырга хокуклы:
1) искәрмә;
2) шелтә;
3) муниципаль хезмәттән тиешле нигезләр буенча эштән азат итү.
7.2.2. Дисциплинар хата эшләгән муниципаль хезмәткәр вакытлыча (ләкин бер айдан да артыгракка түгел) үзенең дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнче, акчалата түләвен саклап, вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерелергә мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.
7.2.3. Дисциплинар түләтүләрне куллану һәм бетерү тәртибе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган очраклардан тыш, хезмәт законнары белән билгеләнә.

7.3. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки җайга салу турындагы таләпләрне һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен түләтүләр.

7.3.1. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль закон һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм бурычларны үтәмәгән өчен 7.2 пунктында каралган түләтүләр салына. әлеге нигезләмәдәге.

7.3.2. Муниципаль хезмәткәр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, башка федераль законнарда коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм бурычларны үтәмәгән өчен, әгәр мондый чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне үтәмәгән, шулай ук мондый бурычларны үтәмәгән тикшерү тарафыннан аңа бәйле хәлләр тәртиптә, «коррупциягә каршы көрәш турында»гы Федераль законның 13 маддәсендәге 3-6 өлешләрендә каралган.

7.3.3. Муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17 һәм 18 маддәләрендә каралган хокук бозулар кылган очракларда ышанычын югалтуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәттән азат ителергә тиеш.

7.3.4. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 маддәләрендә каралган түләтүләр яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан:

1) коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба - хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) яисә «коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 13.4 маддәсе нигезендә Россия Федерациясе Президенты администрациясенең вәкаләтле бүлекчәсе тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтиҗәләре турында доклад;

2) тикшерү нәтиҗәләре турындагы доклад комиссиягә җибәрелгән очракта, хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салуга карата таләпләрне үтәү комиссиясе тәкъдимнәре;

2.1) хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенең коррупциячел хокук бозуны кылуның факттагы шартлары бәян ителә торган докладында һәм муниципаль хезмәткәрнең ризалыгы белән һәм коррупциячел хокук бозу фактын таныган очракта гына язмача аңлатмасында (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтү кулланудан тыш);

3) муниципаль хезмәткәр аңлатмалары;

4) башка материаллар.

7.3.5. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен нигез булып язма рәвештә бирелгән җитәрлек мәгълүмат тора:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яисә җирле бүлекчәләре, шулай ук сәяси партияләр булмаган закон нигезендә теркәлгән региональ иҗтимагый берләшмәләр;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән Иҗтимагый совет тарафыннан;

4) массакүләм мәгълүмат чаралары.

7.3.6. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен нигез була алмый.

7.3.7. Тикшерү уздырганчы хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатма таләп итәргә тиеш. Ике эш көне узгач, муниципаль хезмәткәрләргә әлеге аңлатма бирелмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәрнең аңлатма бирмәве тикшерү үткәрү өчен киртә булып тормый.

7.3.8. Муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17 маддәсендәге 5 яисә 7 өлешендә каралган хокук бозу кылган очракта, тикшерү нәтиҗәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан хезмәт (вазыйфаи) тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын

җайга салу комиссиясенә тапшырыла, ул тәкъдимнәр әзерли муниципаль хезмәткәргә карата дисциплинар түләтүне куллану буенча яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә).
Муниципаль хезмәткәр башка хокук бозу кылган очракта тикшерү нәтиҗәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.
7.3.9. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 маддәләрендә каралган җәзаларны кулланганда муниципаль хезмәткәр тарафыннан кылынган коррупциячел хокук бозуның характеры, аның авырлыгы, аны башкару шартлары, муниципаль хезмәткәр тарафыннан башка чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәү һәм аның максатларында билгеләнгән бурычларны үтәве исәпкә алына.коррупциягә каршы көрәш, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаи бурычларын үтәү нәтиҗәләре.
7.3.10. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 маддәләрендә каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча эшкә сәләтсезлеге, ялда булуы чорларын исәпкә алмаганда, муниципаль хезмәткәрнең коррупциячел хокук бозуы турында мәгълүмат алынганнан соң алты айдан да соңга калмыйча һәм коррупциячел хокук бозу кылган көннән соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга җинаять эше буенча эш вакыты кертелми.
7.3.11. Муниципаль хезмәткәргә карата коррупциячел хокук бозу кылган очракта түләтү куллану турындагы актта түләтүне куллану нигезе буларак «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 27.1 маддәсендәге 1 яисә 2 өлеше күрсәтелә.
7.3.12. Муниципаль хезмәткәргә карата хокук бозуны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукый актларны күрсәтеп түләтү турындагы яисә муниципаль хезмәткәргә карата, мотивларын күрсәтеп, мондый түләтүне кулланудан баш тарту турындагы актның күчермәсе муниципаль хезмәткәргә тиешле акт басылып чыккан көннән алып өч эш көне эчендә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.
7.3.13. Түләтүгә федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткәр шикаять бирергә мөмкин.
7.3.14. Әгәр муниципаль хезмәткәр түләтү кулланылган көннән алып бер ел эчендә муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 маддәсендәге 1 өлешенең 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүгә дучар ителмәсә, ул түләтүсез дип санала.
7.3.15. Яллаучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 маддәсендәге 1 өлешенең 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүне үз инициативасы буенча, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы буенча яисә аның турыдан-туры җитәкчесе үтенечнамәсе буенча дисциплинар түләтү кулланылган көннән алып бер ел узганчыга кадәр төшереп калдырырга хокуклы.
7.3.16. Муниципаль хезмәткәргә карата ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүләр куллану турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт үткән Җирле үзидарә органы тарафыннан «коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 15 маддәсендә каралган ышанычны югалтуга бәйле эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

8. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКТӘ КАДРЛАР ЭШЕ

8.1. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше.

8.1.1. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше үз эченә:
1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын булдыру;
2) муниципаль хезмәт турындагы законнар нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм әлеге тәкъдимнәрне яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;
3) муниципаль хезмәткә керүгә, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, муниципаль хезмәтне биләгән вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә һәм аның пенсиягә чыгуына

бәйле Муниципаль хокукый актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;
4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт кенәгәләрен алып бару (булган очракта), муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт узу чоры өчен хезмәт эшчәнлеге турында белешмәләр Формалаштыру һәм күрсәтелгән белешмәләрне Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фондының мәгълүмат ресурсларында саклау өчен мәҗбүри пенсия иминияте системасында индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру;
5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшләрен алып бару;
6) муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару;
7) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныклыкларын рәсмиләштерү һәм бирү;
8) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләүгә һәм муниципаль хезмәткәрләрне кадрлар резервына кертүгә конкурс үткәрү;
9) муниципаль хезмәткәрләргә аттестация үткәрү;
10) Кадрлар резервы белән эшләүне оештыру һәм аннан нәтиҗәле файдалану;
11) муниципаль хезмәткә кергәндә һәм аны узу чорында граждан тарафыннан бирелә торган белешмәләрне тикшерүне оештыру һәм үткәрү;
11.1) дәүләт серен тәшкил итә торган белешмәләргә билгеләнгән форманы кертүне рәсмиләштерү;
12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрне тикшерүне, шулай ук «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 маддәсендә һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләрне үтәүне оештыруны;
13) муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләре буенча консультация бирү;
14) Хезмәт законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнә торган кадрлар эшенең башка мәсьәләләрен хәл итү.
8.2. Муниципаль хезмәт өчен кадрларны шартнамә нигезендә әзерләү.
8.2.1. Муниципаль хезмәтнең югары квалификацияле кадрлар составын формалаштыру максатларында җирле үзидарә органнары муниципаль хезмәт өчен гражданнарны Мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып шартнамә нигезендә әзерләүне оештырырга мөмкин.
8.2.2. Алга таба муниципаль хезмәт узу йөкләмәсе белән максатчан уку турында шартнамә (алга таба - максатчан уку турында шартнамә) җирле үзидарә органы белән граждан арасында төзелә һәм укуны тәмамлаганнан соң билгеләнгән срок дәвамында күрсәтелгән җирле үзидарә органында муниципаль хезмәт узу буенча гражданның йөкләмәсен күздә тота.
8.2.3. Максатчан укыту турында шартнамә төзү конкурс нигезендә гамәлгә ашырыла.
8.2.4. Конкурс җирле үзидарә органы тарафыннан игълан ителә һәм җирле үзидарә органында төзелә торган Конкурс комиссиясе тарафыннан үткәрелә.
8.2.5. Конкурс комиссиясе составына яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм (яисә) ул вәкаләт биргән муниципаль хезмәткәрләр (шул исәптән муниципаль хезмәт һәм кадрлар мәсьәләләре буенча бүлекчәдән, Юридик (хокукый) бүлекчәдән, ә мондый бүлекчәләр булмаган очракта - максатчан уку турындагы шартнамә нигезендә граждан муниципаль хезмәт узарга йөкләмә ала торган җирле үзидарә органы эшчәнлеген кадрлар һәм юридик (хокукый) тәэмин итү өчен җаваплы муниципаль хезмәткәрләр, шулай ук муниципаль хезмәткә бәйле мәсьәләләр буенча бәйсез эксперт-белгечләр сыйфатында шәхси мәгълүматларны күрсәтмичә чакырыла торган фәнни, мәгариф һәм (яисә) башка оешмалар вәкилләре. Бәйсез экспертлар саны Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми санынннан кимендә дүрттән берен тәшкил итәргә тиеш.
8.2.6. Конкурс комиссиясе составы конкурс комиссиясе кабул иткән карарларга йогынты ясый алырлык мәнфәгатьләр конфликтлары килеп чыгу мөмкинлеген бетерерлек итеп төзелә.
8.2.7. Конкурс комиссиясе комиссия рәисеннән, рәис урынбасарыннан, сәркатибеннән һәм әгъзаларыннан тора.

8.2.8. Максатчан укыту турында шартнамә төзүгә конкурс үткәрү турындагы мәгълүмат муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару гамәлгә ашырыла торган басма МАССАКҮЛӘМ мәгълүмат чарасында күрсәтелгән конкурсны үткәрү датасына кадәр бер айдан да соңга калмыйча бастырып чыгарылырга һәм җирле үзидарә органының "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.
8.2.9. 8.2.8 пунктында каралган конкурс үткәрү турындагы мәгълүматта укуны тәмамлаганнан соң Гражданнар били торган муниципаль хезмәт вазыйфалары төркемнәре; әлеге вазыйфаларга квалификация таләпләре; 8.2.11 пункты нигезендә конкурска тапшырыла торган документлар исемлеге, аларны кабул итү урыны һәм вакыты; күрсәтелгән документлар кабул ителә торган вакыт; конкурс үткәрү датасы, урыны һәм тәртибе; конкурс процедуралары күрсәтелә. максатчан укыту турында шартнамә төзүгә кандидатларны бәяләү һәм сайлап алу өчен файдаланыла торган; язма биремнең темасы (конкурс комиссиясе файдалана торган конкурс процедураларының берсе язма бирем булган очракта), шулай ук башка мәгълүмати материаллар да булырга мөмкин.
8.2.10. Максатчан уку турында шартнамә төзү конкурсында Россия Федерациясенең дәүләт телен белүче, тиешле дәрәҗәдә беренче тапкыр һөнәри белем алучы һәм укуны тәмамлаганнан соң хезмәт мөнәсәбәтләре барлыкка килүгә китерә торган укучылар яисә башка шартнамә буенча йөкләмәләре булмаган гражданнар катнашырга хокуклы. Күрсәтелгән конкурста катнашучы граждан муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук 8.2.34 пунктында каралган бөтен срок дәвамында муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.
8.2.11. Конкурста катнашырга теләк белдергән граждан җирле үзидарә органына тапшыра:
1) шәхси гариза;
2) муниципаль хезмәткә керүче граждан тарафыннан җирле үзидарә органына тапшыру өчен федераль законнар нигезендә расланган форма буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзаланган анкета, фоторәсем кушымтасы белән;
3) паспорт күчермәсе (паспорт конкурска килгәч шәхсән күрсәтелә);
4) хезмәт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләр һәм (яисә) хезмәт кенәгәсенең күчермәсе яисә гражданның хезмәт (хезмәт) эшчәнлеген раслый торган башка документлар (хезмәт (хезмәт)эшчәнлеге элек гамәлгә ашырылмаган очраклардан тыш);
5) гражданның «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткә керүенә һәм аны узуына комачаулый торган авыру булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсе;
6) гражданның Россия Федерациясе бюджет системасы бюджеты акчалары исәбеннән беренче тапкыр Урта һөнәри яисә югары белемне көндезге бүлектә алуын раслый торган, шулай ук ул үзләштерә торган белем бирү программасы турында (һөнәрнең, белгечлекнең исемен яисә әзерлек юнәлешен күрсәтеп), уку планы нигезендә гражданның арадаш аттестацияләр узу нәтиҗәләре турында, аның мәгариф оешмасының уставында һәм эчке тәртип кагыйдәләрендә каралган бурычлар;
7) язма бирем (конкурс комиссиясе файдалана торган конкурс процедураларының берсе язма бирем булган очракта).
8.2.12. Җирле үзидарә органы җитәкчесе карары белән граждан тарафыннан 8.2.11 пункты нигезендә тапшырылган шәхси белешмәләрнең һәм документларга кертелгән башка белешмәләрнең дөреслеге һәм тулылыгы тикшерелә.
8.2.13. Конкурс комиссиясенең дәгъвачыларны бәяләү һәм сайлап алу үткәрелә торган утырышы 8.2.11 пунктында күрсәтелгән документларны кабул итү тәмамланган көннән соң 14 календарь көннән дә соңга калмыйча уза. Конкурс комиссиясе утырышының урыны, датасы һәм вакыты турында конкурс комиссиясе әгъзаларына, мондый утырыш уздырыла торган көнгә кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, конкурс комиссиясе секретаре хәбәр итә. Конкурс комиссиясе утырышын конкурс комиссиясе рәисе, Ә ул булмаганда - конкурс комиссиясе рәисе урынбасары үткәрә.
8.2.14. Конкурс комиссиясе утырышында аның әгъзаларының гомуми саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, ул тулы хокуклы дип санала.

8.2.15. Конкурс комиссиясе карарлары ачык тавыш бирү юлы белән утырышта катнашучы Конкурс комиссиясе әгъзаларының гади күпчелек тавышы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булган очракта, рәислек итүче конкурс комиссиясе утырышында хуплап тавыш биргән карар кабул ителгән дип санала.
8.2.16. Конкурс комиссиясе дәгъвачыларны 8.2.11 пунктында күрсәтелгән документлар нигезендә, шулай ук конкурс процедуралары нәтиҗәләре буенча бәяли. Конкурс процедуралары җирле үзидарә органы карары буенча индивидуаль әңгәмә, тест һәм (яисә) язма биремне күздә тота.
8.2.17. Индивидуаль әңгәмә дәгъвачы белән аның булачак һөнәри хезмәт эшчәнлеге өлкәсенә һәм төренә кагылышлы тема буенча ирекле әңгәмә рәвешендә уздырыла, аның барышында дәгъвачы, теоретик белемнәрен һәм шәхси сыйфатларын бәяләү максатларында, конкурс комиссиясе әгъзаларының сорауларына җавап бирә.
8.2.18. Дәгъвачының теоретик белемнәрен һәм шәхси сыйфатларын бәяләү түбәндәге критерийлар буенча гамәлгә ашырыла:
1) теоретик белемнәр дәрәҗәсе;
2) җавапның логик төзелеше;
3) грамоталылык һәм сөйләм культурасы;
4) мәгариф оешмасында дәгъвачының өлгерү дәрәҗәсе, фәнни публикацияләрнең булуы, фәнни конференцияләрдә, олимпиадаларда һәм мәгариф оешмалары үткәрә торган башка чараларда катнашу;
5) һөнәри мотивация булу;
6) җирле үзидарә органнарында практика узу.
8.2.19. Индивидуаль әңгәмә нәтиҗәләре конкурс комиссиясе әгъзалары тарафыннан бәяләнә:
1) әгәр дәгъвачы эзлекле рәвештә теманың эчтәлеген тулы күләмдә ачса, өч баллга;
2) әгәр дәгъвачы эзлекле рәвештә тема эчтәлеген тулы күләмдә ачса, ләкин төгәлсезлекләр һәм кечкенә генә хаталар җибәрсә, ике баллга;
3) Әгәр дәгъвачы тема эчтәлеген эзлекле рәвештә, ләкин тулы күләмдә ачмаса, төгәлсезлекләр һәм хаталар җибәрсә, бер баллга;
4) әгәр дәгъвачы теманың эчтәлеген ачмаса, шактый төгәлсезлекләр һәм хаталар җибәрсә, ноль баллга.
8.2.20. Конкурс комиссиясенең утырышта катнашкан барлык әгъзалары тарафыннан индивидуаль әңгәмә нәтиҗәләре буенча дәгъвачыга бирелгән баллар бергә кушыла.
8.2.21. Дәгъвачыларга тест узу җирле үзидарә органы тарафыннан төзелә торган теоретик мәсьәләләр исемлеге нигезендә җирле үзидарә, муниципаль хезмәт, коррупциягә каршы көрәш өлкәсендә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен белүгә, шулай ук максатчан уку турындагы шартнамә нигезендә граждан муниципаль хезмәт узарга йөкләмә алган җирле үзидарә органы эшчәнлеге өлкәсенә караган мәсьәләләрне белүгә үткәрелә..
8.2.22. Тест нәтиҗәләрен бәяләү конкурс комиссиясе тарафыннан тест сорауларына дәгъва итүче биргән дөрес җаваплардан чыгып башкарыла.
8.2.23. Тест үткәрү нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе әгъзалары тарафыннан дәгъвачыларга:
1) тест сорауларының 86 - 100 процентына дөрес җавап бирелгән булса, биш балл;
2) тест сорауларының 70 - 85 процентына дөрес җавап бирелгән булса, дүрт балл;
3) тест сорауларының 51 - 69 процентына дөрес җавап бирелгән булса, өч балл;
4) тест сорауларының 35 - 50 процентына дөрес җавап бирелгән булса, ике балл;
5) тест сорауларының 20 - 34 процентына дөрес җавап бирелгән булса, бер балл;
6) тест сорауларының 20 проценттан кимрәгенә дөрес җавап бирелгән булса, ноль балл.
8.2.24. Язма бирем конкурс комиссиясе билгеләгән һәм конкурс үткәрү турындагы мәгълүматта күрсәтелгән тема буенча дәгъвачы тарафыннан матбугатта әзерләнә.
8.2.25. Язма биремнең темасы дәгъвачының җирле үзидарә, муниципаль хезмәт, коррупциягә каршы тору өлкәсендә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен белүен, шулай ук максатчан уку турындагы шартнамә нигезендә граждан муниципаль хезмәт

узарга йөкләмә алган җирле үзидарә органы эшчәнлеге өлкәсенә кагылышлы мәсьәләләрне белүен ачыклау өчен сайлана.
8.2.26. Язма биремгә бәя бирү критерийлары булып бирелгән теманың тулылыгы, сөйләмнең грамоталылыгы, язма сөйләмнең культурасы тора.
8.2.27. Язма бирем конкурс комиссиясе әгъзалары тарафыннан бәяләнә:
1) әгәр дәгъвачы эзлекле рәвештә, язма бирем темасының эчтәлеген тулы күләмдә ачса, өч баллга;
2) әгәр дәгъвачы эзлекле рәвештә язма бирем темасының эчтәлеген тулы күләмдә ачса, ләкин төгәлсезлекләр һәм кечкенә генә хаталар җибәрсә, ике баллга;
3) Әгәр дәгъвачы язма бирем темасының эчтәлеген эзлекле рәвештә, ләкин тулы күләмдә ачмаса, төгәлсезлекләр һәм хаталар җибәрсә, бер баллга;
4) әгәр дәгъвачы язма бирем темасының эчтәлеген ачмаса, ноль баллга.
8.2.28. Язма биремне бәяләү нәтиҗәләре буенча дәгъвачыга конкурс комиссиясенең утырышта катнашкан барлык әгъзалары тарафыннан бирелгән баллар кушып бирелә.
8.2.29. Конкурс кысаларында кулланыла торган конкурс процедуралары йомгаклары буенча иң күп балл җыйган дәгъвачы конкурста җиңүче дип санала.
8.2.30. Конкурс комиссиясенең тавыш бирү нәтиҗәләре беркетмә белән рәсмиләштерелә, аңа конкурс комиссиясе утырышында рәислек итүче һәм конкурс комиссиясе секретаре имза сала.
8.2.31. Конкурс комиссиясенең конкурста җиңүчене билгеләү турындагы карары җирле үзидарә органы тарафыннан конкурста җиңгән дәгъвачы белән максатчан уку турында шартнамә төзү өчен нигез булып тора.
8.2.32. Конкурста катнашкан гражданнарга конкурс тәмамланган көннән алып бер ай эчендә аның нәтиҗәләре турында язма рәвештә хәбәр ителә.
8.2.33. Конкурста катнашуга бәйле чыгымнар (конкурс уздырыла торган урынга бару һәм кире кайту, торак урынны арендалау, яшәү, элемтә чаралары хезмәтләреннән файдалану һ.б.) гражданнар тарафыннан үз акчалары исәбеннән башкарыла.
8.2.34. Максатчан уку тәмамланганнан соң муниципаль хезмәтне мәҗбүри узу срогы максатчан уку турындагы шартнамәдә билгеләнә. Күрсәтелгән срок максатчан уку турындагы шартнамә нигезендә гражданга җирле үзидарә органы социаль ярдәм чараларын күрсәткән вакыттан кимрәк була алмый, әмма ул биш елдан артыграк була алмый.
8.2.35. Максатчан уку турында шартнамә якларының йөкләмәләре һәм җаваплылыгы Россия Федерациясе законнары нигезендә максатчан уку турында шартнамәдә билгеләнә.
8.2.36. Максатчан укыту турында шартнамә граждан белән бер тапкыр төзелергә мөмкин.
8.2.37. Максатчан укыту турында Шартнамәдә каралган чыгымнарны финанслар белән тәэмин итү җирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.
8.3. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәгълүматлары.
8.3.1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси күрсәткечләре-муниципаль хезмәткәр биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кирәкле һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә кагылышлы мәгълүмат.
8.3.2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре Россия Федерациясе Хезмәт Кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләре булган шәхси белешмәләр өлкәсендәге Россия Федерациясе законнары нигезендә эшкәртелергә тиеш.
8.4. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару тәртибе.
8.4.1. Муниципаль хезмәткәргә шәхси эш кузгатыла, аңа аның муниципаль хезмәткә керүенә, аны узуына һәм муниципаль хезмәттән азат ителүенә бәйле документлар беркетелә.
8.4.2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эше 10 ел дәвамында саклана. Муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәттән азат ителгәндә аның шәхси эше муниципаль хезмәтнең соңгы урыны буенча җирле үзидарә органы архивында саклана.
8.4.3. Муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән җирле үзидарә органы бетерелгәндә, аның шәхси эше саклауга җирле үзидарә органына яисә аның хокукый варисына тапшырыла.
8.4.4. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару дәүләт граждан хезмәткәренең шәхси эшен алып бару өчен билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
8.5. Муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестры.

8.5.1. Муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестры алып барыла.
8.5.2. Муниципаль хезмәттән азат ителгән муниципаль хезмәткәр эштән азат ителгән көнне муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан төшереп калдырыла.
8.5.3. Муниципаль хезмәткәр вафат булган (һәлак булган) йә муниципаль хезмәткәр хәбәрсез югалган дип танылган яисә суд карары белән вафат булган дип игълан ителгән очракта, муниципаль хезмәткәр вафат булган (һәлак булган) көннең иртәгесендә яисә суд карары законлы көченә кергән көнне муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан төшереп калдырыла.
8.5.4. Муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару тәртибе муниципаль хокукый акт белән раслана.

8.6. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын формалаштыруның өстенлекле юнәлешләре.

8.6.1. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын формалаштыруның өстенлекле юнәлешләре булып:
1) муниципаль хезмәт вазыйфаларына, аларның һөнәри сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып, югары квалификацияле белгечләр билгеләп кую;
2) муниципаль хезмәткәрләрне хезмәттә танытуга ярдәм итү;
3) муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләү һәм муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү;
4) кадрлар резервын булдыру һәм аннан нәтиҗәле файдалану;
5) муниципаль хезмәткәрләрнең эш нәтиҗәләрен аттестация уздыру юлы белән бәяләү;
6) гражданнар муниципаль хезмәткә кергәндә һәм Е узганда кадрлар белән эшләгәндә кадрлар сайлауның заманча технологияләрен куллану.

8.7. Муниципаль хезмәттә Кадрлар резервы.

8.7.1. Муниципаль берәмлекләрдә муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү өчен Кадрлар резервы төзелергә мөмкин.

9. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ ҺӘМ ҮСЕШЕ ПРОГРАММАСЫН ФИНАНСЛАУ

9.1. Муниципаль хезмәтне финанслау

9.1.1. Муниципаль хезмәтне финанслау, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәтенә түләү чыгымнарын, пенсия белән тәэмин итүне, әгәр федераль законда яисә әлеге Кодекста башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган гарантияләрне тәэмин итүгә бәйле башка чыгымнарны да кертеп, җирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

9.2. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары.

9.2.1. Муниципаль хезмәтне үстерү тиешенчә җирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана торган муниципаль хезмәтне үстерү программасы һәм Татарстан Республикасы муниципаль хезмәтен үстерү программасы белән тәэмин ителә.
9.2.2. Җирле үзидарә органнары һәм муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыру максатларында җирле үзидарәнең аерым органнарында экспериментлар үткәрелергә мөмкин. 9.2.1 пунктында күрсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар үткәрү тәртибе, шартлары һәм сроклары Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

10. ЙОМГАКЛАУ ҺӘМ КҮЧЕШ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ

10.1. Күчеш нигезләмәләре

10.1.1. Муниципаль хезмәткәрләргә бирелгән квалификация разрядлары муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән классны чиннарына түбәндәге тәртиптә тигезләнәләр:
хакыйкый муниципаль киңәшченең 1, 2 яисә 3 классны квалификация разряды тиешенчә хакыйкый муниципаль киңәшченең 1, 2 яисә 3 классны класс чинына тигезләнә;
1, 2 яисә 3 классны муниципаль киңәшченең квалификация разряды тиешенчә 1, 2 яисә 3 классны муниципаль киңәшченең класс чинына тигезләнә;
муниципаль хезмәтнең 1, 2 яисә 3 классны киңәшчесенең квалификация разряды тиешенчә муниципаль хезмәтнең 1, 2 яисә 3 классны киңәшчесе чинына тигезләнә;

муниципаль хезмәтнең 1, 2 яисә 3 класслы референтының квалификация разряды тиешенчә муниципаль хезмәтнең 1, 2 яисә 3 класслы референты класс чинына тигезләнә;
муниципаль хезмәт секретареның 1, 2 яисә 3 класслы квалификация разряды муниципаль хезмәт секретареның 1, 2 яисә 3 класслы класс чинына тиңләштерелә.
10.1.2. «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон үз көченә кергәннән соң муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәт вазыйфаларында эшләү чорлары билгеләнгән тәртиптә чираттагы класслы чин бирү өчен тиешле класслы чинда булу вакытына исәпкә алына.
10.1.3. Муниципаль хезмәткәрләргә социаль гарантияләр тәэмин итү максатларында тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләрне финанслау һәм түләү, аларны илтеп җиткерү чыгымнарын да кертеп, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләрен пенсия белән тәэмин итү өчен каралган тәртиптә һәм шартларда башкарыла.